Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. №№ 221—222 (7. 310—7. 311) 1990 йил 27 сентябрь, пайшанба. Баҳоси 4 тийин.

2.000.000 ТОННА ПАХТА ТАЙЁР!

Маиший металл буюмларини таъмирлаш ишлаб чиқариш бирлашмасининг бу ишчилари завқини тушуниш қийин эмас: слесарлар бригадири Асатилла Азимов ўз шогирди Абдулазиз Абдулаҳақов ишларидан мамнун.

Т. Каримов сурати.

Тошкент қишлоқ хўжалик билимгоҳи 60 ёшда

Олтмиш ёш — бу етуклик ёши. Бу инсоннинг куч-қудрати айни тўлган ва жуда катта тажриба орттирилган ёш. Халқлар Дўстлиги орденли Тошкент қишлоқ хўжалик билимгоҳи айни шу паллага қадам қўйди.

Ўрта Осиё давлат дорилфунунининг қишлоқ хўжалик куллиёти негизида 1930 йилда ташкил этилган бу билим даргоҳи жумҳуриятда энг катта ўқув ва илмий марказ бўлиб қолди. Олий ўқув юртининг тарихи — бу Ўзбекистонда деҳқончилик илми ва олий қишлоқ хўжалик таълими ривожининг тарихидир.

Бугунги кунда бу ерда деҳқончилик комплекси учун 11 мутахассислик бўйича ходимлар тайёрланмоқда. Билим юртида 10,2 минг йигит-қиз таълим олмоқда, уларнинг ярми кундузги бўлимларда ўқимоқда.

Билимгоҳ ташкил этилгандан буён ўтган йиллар мобайнида 39,2 минг мутахассис тайёрланди. Уларнинг аксарият кўпчилиги ҳозирги пайтда олган билимларини колхоз ва совхозларда, хўжаликлараро бирлашмалар ва илмий муассасаларда, олий ўқув юртларида, партия ва совет идораларида муваффақиятли қўлланмоқдалар. Улар Ўзбекистон ва бошқа жумҳуриятларнинг халқ хўжалигини ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Мазкур олий ўқув юртини битириб чиққанлар ишлаб чиқариш илғорлари, йирик олимлар бўлишди. Улар орасида 40 нафардан кўпроқ Социалистик Меҳнат Қаҳрамони бор.

Халқлар Дўстлиги орденли Тошкент қишлоқ хўжалик институти ўзининг байналмилал бурчини бажара бориб, Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари учун мутахассислар тайёрламоқда.

Институт қошида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти системасининг курслари ишлаб турибди. Уларда қишлоқ хўжалиги ва иқтисодий статистика бўйича хорижий мамлакатларнинг мутахассислари малака оширмоқдалар.

Олий ўқув юртининг ўқитувчилари мутахассислар тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш билан бир қаторда катта илмий тадқиқот ишларини ҳам олиб боришмоқда. Тупроқ унумдорлигини оширишга, қишлоқ хўжалигини мелиорациялаш, механизациялаш ва химиялаш самарадорлигини оширишга, ўсимликларни зараркунандалардан, касалликлардан ва бегона ўтлардан ҳимоя қилишга, чорвачилик ва пиллачиликда маҳсулдорликнинг, экинлар, мева-узум ҳамда сабзавот ҳосилдорлигини юксалтиришга, генетика, селекция ва уруғчилик масалаларини ишлаб чиқишга, агросаноат комплексининг иқтисодий ва хўжалик дастурини такомиллаштиришга ҳамда қишлоқни ижтимоий жиҳатдан ривожлантиришга доир илмий асосланган тадбирларни ишлаб чиқишга асосий эътибор қаратилган.

Тошкент қишлоқ хўжалик билимгоҳида талабалар илмий ишга кенг жалб этилмоқда. Талабалар илмий жамияти фаол ишламоқда. Унда талабаларнинг конструкторлик бюроси ва қирқдан ортиқ илмий тўгараклар ишлаб турибди. Тўрт мингдан ортиқ талаба турли илмий ва ижодий фаолият билан шуғулланмоқда.

Ҳар йили билимгоҳ олимларининг 40—45 та ишланмаси халқ хўжалигига жорий этилади. Уларни жорий этишдан олинган иқтисодий самара йилига 15—16 миллион сўмни ташкил этади.

Кейинги йилларда билимгоҳ олимлари кўплаб муаллифлик гувоҳномаларини олдилар ва ўнлаб ихтирочилик таклифларини жорий этдилар. Доцент Ҳ. Р. Мирзалиева фанни ривожлантиришдаги катта муваффақиятлари учун СССР Министрлар Кенгашининг мукофотига, профессор С. К. Холиқов билан доцент З. Н. Саидносирова эса Беруний номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотига сазовор бўлдилар.

Талабалар Ўрта Чирчиқ ноҳиясига жойлашган Киров номли ўқув хўжалигида амалий кўникма ҳосил қилишмоқда. Бу йирик қишлоқ хўжалик корхонаси бўлиб, пахтачилик, ем-хашак тайёрлаш, шоликорлик ва чорвачилик унинг асосий тармоқлари ҳисобланади. Хўжаликда пиллачилик, сабзавотчилик ҳамда бошқа тармоқлар ҳам ривожланган.

Билимгоҳ илмий кенгашининг 26 сентябрь куни шонли санага бағишлаб ўтказилган тантанали мажлисида жумҳуриятимиздаги энг кекса олий ўқув юртларидан бирини битириб чиққан кишилар ва унинг ходимлари, бошқа ўқув юртлари, жамоат, илмий ва партия ташкилотларининг вакиллари қатнашдилар. Қишлоқ хўжалик билимгоҳи номига Совет Иттифоқи халқлардан, мамлакатимизнинг кўплаб минтақалари, хорижий мамлакатлардан турли тилларда табрик телеграммалари келди, бу эса Тошкент олий ўқув юртининг байналмилал ва илмий алоқалари мустаҳкам эканлигидан далолат беради.

Йиғилганлар ҳузурида Ўзбекистон ССР Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби И. А. Каримов нутқ сўзлади. У Халқлар Дўстлиги орденли Тошкент қишлоқ хўжалик билимгоҳининг алоҳида ўрнак кўрсатган бир гуруҳ ходимларига Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, хизмат кўрсатган халқ маорифи ходими, хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходимининг кўкракка тақиладиган нишонларини, шунингдек Ўзбекистон ССР Фахрий ёрлиқларини топширди.

Мажлис қатнашчилари Ўзбекистон Деҳқончилик-саноат комплексининг барча меҳнаткашларига мурожаатнома қабул қилдилар, уларни жумҳурият иқтисодий қудратини ривожлантириш учун бор куч, барча билим ва тажрибаларини сарфлашга чақирдилар.

Тантаналарда Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгашининг Раиси Ш. Р. Мирсаидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби А. И. Икромов, Тошкент вилоят партия комитетининг биринчи котиби С. М. Мамарасулов қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

Бугунги сонда:

ЧЕВАРЛИКНИНГ НОЗИК СИРЛАРИ

РЎЗНОМАНИНГ иккинчи саҳифасидаги ана шундай сарлавҳа остида берилаётган мақолани ўқисангиз ва чеварларнинг суратларига бир нигоҳ ташласангиз Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номидаги тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси кўп кишилик жамоасининг ишларидан воқиф бўласиз...

ВИЖДОН АЗОБИ

АФСУСКИ, бизнинг серташвиш ва муаммоларга тўла шу кунларимизда тирик етимлар сони кўпайиб бораяпти. Наҳотки бу баъзи инсонларга заррача таъсир этмаса. Рўзноманинг учинчи саҳифасида берилаётган юқоридаги сарлавҳали мақолани ўқисангиз ана шу саволларга жавоб топасиз...

БОШ МИЯ ФАОЛИЯТИ

ОДАМ неча ёшга боргандан кейин унинг мияси қарий бошлашини биласизми! Японийлик физиолог Якусиронинг шу масалада қандай хулосага келганлигини билмоқчи бўлсангиз марҳамат, рўзноманинг тўртинчи саҳифасидаги мақолага бир нигоҳ ташланг...

⊙ «Тошкент оқшоми»нинг бугунги сонида унинг нашри «Маҳалладош» рўзномаси ҳам чоп этилди. Жажжи рўзноманинг тўрттала саҳифасини варақласангиз, шаҳримиздаги маҳаллалар фаолиятига оид янгиликлардан хабардор бўласиз...

Мутасаддилар фикрича...

БОҒЧАЛАР КЎПАЯДИ

Й. ЭРГАШЕВ,
Акмал Икромов район халқ таълими бўлими мудири.

— Бизда фарзандларини боғчага бериш учун навбат кутиб турган ҳамшаҳарларимиз сони тўрт мингтага борди. Лекин бу рақам асосан маҳаллалар жойлашган районимиз ерларига тегишли. Чилонзор ҳудудида норма бўйича 25 бола тарбияланмоқда. Шунинг учун ҳам биз бу йилдан эътиборан ана шу аҳоли зич жойлашган ерларда боғчалар қуришга катта аҳамият бермоқдамиз. Йил охиригача 1260 ўринга эга бўлган иккита, 1991 йилнинг I кварталида битта боғча фойдаланишга топширилади.

Ҳозир районимизда 49 та боғча бўлиб, шундан ўттиз иккитаси Чилонзор ҳудудида, ўн еттитаси Бешқайрағоч даҳасида жойлашган. Бугунги кунда район лойиҳачилари билан янги боғча қурилиши учун ер танламоқдамиз. Али Қушчи даҳасида, Тақачи атрофида ва Раҳимбобоев кўчасидаги бўш майдонлар ажратилди. Бу ерда боғча қурилиши ҳақида келишиб олдик. Ҳозир районимизда олтита оилавий боғча ишлаб турибди. Унда 42 та бола тарбияланмоқда. Ана шундай оилавий боғчалардан яна юзтасини очиш ва уни керакли буюмлар билан таъминлаш учун имкониятларимиз бор.

КЎЙЛАКДАН—КЕЛИНЛАР ЛИБОСИГАЧА

Ф. ИСРОИЛОВ,
шаҳар якка тартибда кийимлар тикиш ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маиший тармоқ ходими.

— Ҳозир шаҳримизда саксон бешта ателье уйлари бўлиб, унда фақат янги кийим-бошлар тиктириш учун буюртмалар қабул қилинмасдан балки эски кўйлакларнинг ёқасини янгилаш, енги узун кўйлакларнинг енгини калта қилиш ва шунга ўхшаш ўттизга яқин ишлар қилиб бериш ҳам йўлга қўйилди. Бу юмушларга ишга қараб нарх олинади. Масалан, кўйлакнинг ёқасини алмаштириш учун 1 сўм 30 тийин, енгини калта қилиш учун 90 тийин ва ҳоказо. Буюртмалар икки кун ичида бажариб берилади. Агарда тез бажариб берилишини хоҳласангиз қўшимча 40 фоиз ҳақ тўлашингизга тўғри келади.

Яқиндан бошлаб ҳар бир ҳамшаҳримиз уйида ўтириб кўйлак ёки бошқа кийим-бош тиктириш учун телефон орқали буюртма бериши ташкил этилди. Бу баъзи қарияларимизни уринтирмасдан керакли кийим-кечакларини тиктиришлари учун қўл келмоқда. Фақат чақирилган бичиқчи учун 8 сўм ҳақ тўланади.

Ҳаммамизга маълумки, бугунги кунда шаҳримизда бир кунда ўнлаб никоҳ тўйлари бўлиб турибди. Биз шуни ҳисобга олиб келинлар либосини тикишни йўлга қўйдик. Никоҳдан ўтиш ҳақидаги таклифномасига қараб уларнинг истаклари навбатсиз адо этилади.

Обуна-91:

БИЗГА ЁРДАМ БЕРАДИ

Обуна қизғин паллага кирди. Ҳозир барча жойларда — корхона, қурилиш, ташкилот ва маҳаллаларда обуна тўплаш давом этмоқда. Хўш, бу сиёсий тадбир пойтахтимизнинг Фрунзе районида қандай бораяпти? Мухбиримизнинг район партия комитетининг биринчи котиби, район Советининг раиси Шавкат Ҳасанович Низомов билан суҳбати шу ҳақда бўлди.

— Шавкат Ҳасанович, «Тошкент оқшоми» рўзномасининг олиб бораётган ишига қандай баҳо берасиз?

— Савол бироз анъанавийроқ бўлса ҳам ўринли деб ўйлайман. Чунки рўзноманинг умумий йўналиши ва унинг ишидан қаноат ҳосил қилмаган одам ҳеч қачон унга обуна бўлмайди. Аксинча, мен эса ҳар йили биринчилар қаторида унга ёзиламан. Муҳими, «Тошкент оқшоми» шаҳримизнинг кундалик ҳаётини изчиллик билан ёритадиган воқеалар қамрови кенг рўзнома. Очиғи, баъзи масалаларда у бизга ёрдам ҳам беради. Шундай дамлар бўладики, биз кўздан қочирган бирон-бир камчиликларни рўзномада чоп этилган материаллар орқали билиб оламиз.

Истакларим ҳам йўқ эмас. «Тошкент оқшоми»да кўпроқ Советлар ҳаётининг ёритилишини истардим. Таълим-тарбия, ободончилик, иқтисодиёт масалаларига ҳам эътибор кучайтирилса, жиноятчиликнинг иллатлари ва уни фош этувчи материалларга кенг ўрин берилса яхши бўларди.

— Истакларингизни албатта эътиборга оламиз. Энди асосий мақсад — обуна масаласига келсак. Районда обуна тўплаш ойлиги қандай бораяпти?

— Куни-кеча барча корхона, қурилиш ва муассасалар партия ташкилотлари котиблари билан шу ҳақда суҳбатлашиб қолдик. Фикрларимиз бир жойдан чиқди. Агар билсангиз, ўтган йили районимиз бўйича 3200 киши «Тошкент оқшоми»га, 11120 киши эса «Вечерний Ташкент» рўзномаларига обуна бўлишган. Бу йилги режамиз ҳам ана шу маррани эгаллаш. Маълумотларга қараганда, ҳозирча «Тошкент оқшоми»нинг обуначилари 70 кишига яқинлашибди. Ахир обуна бошланганига бир ой бўлдику. Шундай экан, обуначилар миқдори нега бунча кам, деган савол туғилиши табиий. Очиғини айтиш керак, ҳали ҳам бизда ташкилий масалаларда оқсоқлик сезилади.. Уларни йўлга қўйиш учун анча-мунча вақт сарф этилади. Бугунги кунга келиб обуна билан боғлиқ барча масалалар келишиб олинди.

— Ишчи ва хизматчилар истак билдирган нашрларга ўз ҳисобидан обуна қилиш ташаббуси билан чиқаётган корхоналар сони ҳам кундан-кунга кўпайиб бормоқда. Фрунзе райони корхоналари бу ташаббусга қандай қарашяпти?

— Ташаббуснинг қаноти бор, дейишарди. Бу хайрли ишдан бизнинг жамоаларимиз ҳам хабардор. Ҳозирча улар ўз сафларида ишлаётган меҳнат кексаларига, Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва ногиронларига, кўп болали оилаларга обунанинг ярим миқдорини тўлаш истаги билан чиқишаяпти. Бундай жамоалар сафига абразив комбинати, 1-пойафзал фабрикаси, Тошкент тўқимачилик машинасозлиги заводларини киритишимиз мумкин. Тошкент енгил саноат ва тўқимачилик ва Низомий номидаги педагогика институтларида ҳам талабаларни кундалик рўзномалар обунасига қизиқтириш юзасидан бир қатор тадбирлар амалга оширилмоқда.

Хулоса қилиб айтганда, 120 минг аҳолига эга бўлган районимиз меҳнаткашлари ўз рўзномалари бўлмиш «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент»га обуна бўлишни унутмайдилар. Бу борада уларга ҳудудимиздаги мавжуд 19 та йирик саноат корхоналари ва 15 та маҳалла комитетлари яқиндан ёрдам берадилар.

ДЕҲЛИДА НАМОЙИШ ЭТИЛАДИ

⊙ **БУЮК ипак йўли йили жумҳуриятимизда кенг нишонланмоқда.** Бу катта тадбир доирасида санъаткорлар ҳам қизиқарли томоша программаларини тайёрладилар.

Жумҳурият қўғирчоқ театрида саҳналаштирилган янги томоша эса «Буюк ипак йўлидаги карвонсарой» деб номланди. «Кичик саҳна» асари ўзбек халқ миллий театри анъаналарининг ўзига хос жозибаси асосида постановка этилиб, завқ-шавқ билан томоша қилинади.

Яна шуниси қувонарлики, мазкур томоша Ҳиндистон пойтахти Деҳлида яқинда очилган қўғирчоқ театрлари фестивали программасига киритилди.

ТАБИАТ ҚЎЙНИДА

⊙ **Янги қурилган «Култой тепа» ошхонаси бошқа ошхоналардан тубдан фарқ қилади.** Фарқи шундаки, илгари ошхоналар одатда хонадонлар кўп, одамлар гавжум жойларга қурилар эди. «Култой тепа» атрофида эса на бирон хонадон, на бирор давлат корхонаси бор. Бироқ шундай бўлса ҳам Сергели мавзесига бораверишда қад кўтарган кичкина бу ошхона ҳайдовчилар ва йўловчилар учун қулайлик туғдирди. Ям-яшил табиат қўйнида жойлашган тамаддихонада овқатланган кишининг кайфияти кўтарилиб дили яйрайди.

Анъаналар—халқ мулки

БИР ОЛАМ ҚУВОНЧ

ҚАЙТА қуриш шарофати билан турли халқ ва элатларнинг унутилиб кетган расм-русумлари, анъаналари тикланганлиги айни муддао бўлди. Куни кеча Тельман номидаги маданият ва истироҳат боғига ташриф буюрган сайил қатнашчилари бу гапимизнинг нақадар тўғрилигига яна бир бор ишонч ҳосил қилишиб, бу ерда ташкил этилган сайил ташаббускорларига ўзларининг дил сўзларини изҳор этдилар.

Жумҳурият уйғур маданияти жамияти ташаббуси билан ўтказилган уйғур халқ сайли чиндан ҳам мароқли ва жуда жозибали ўтди. Бу ерда сўзга чиққан жумҳурият уйғур маданияти жамиятининг раиси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими Хилам Худойбердиев кейинги пайтларда уйғур халқининг маданий қадриятларини тиклаш борасида олиб борилаётган ишлар ҳақида тўлиб-тошиб гапирди, уйғур тилини ўрганиш куллиётларининг пайдо бўлаётганлиги, бадиий ҳаваскорлик жамоаларнинг ташкил этилаётганлиги, миллий байрамларни тиклаш бошланганидан зўр қониқиш ҳосил қилинганлигини алоҳида таъкидлади.

Сайилга фақат Тошкент шаҳридангина эмас, балки пойтахт вилоятидан, Андижондан, Олмаота ва Фрунзе шаҳарларидан уйғур миллатига мансуб меҳмонлар ташриф буюрганлиги сайилнинг файзига-файз қўшиб юборди. Кун бўйи бу ерда куй-қўшиқлар авжига чиқди, шоирлардан Х. Исломов, Р. Қодирий, Р. Ҳофизова, И. Маҳмудов, Ш. Абдулло, Ҳ. Солиҳовалар ўз шеърларидан ўқиб бердилар. Филология фанлари номзоди Осим Боқий ўғлининг «Уйғурлар» рисоласи ўз мухлисларини топди, жумҳурият марказига эҳсонлар тўпланди. Пойтахт вилоятининг Ким Пен Хва номли жамоа хўжалигидан келган ёш санъаткорлар ўз маҳоратларини намойиш этдилар, уйғур ашула ва рақс ансамбли қатнашчиларининг концерти дилларни хушнуд этди. Сайил қатнашчилари бутун дунёга машҳур бўлган уйғур миллий таомларини тановул қилдилар.

Бир сўз билан айтганда уйғур халқ сайли унинг қатнашчилари қалбига олам-олам қувонч бағишлади.

⊙ СУРАТЛАРДА: уйғур халқ сайлидан лавҳалар.

И. Шербек суратлари.

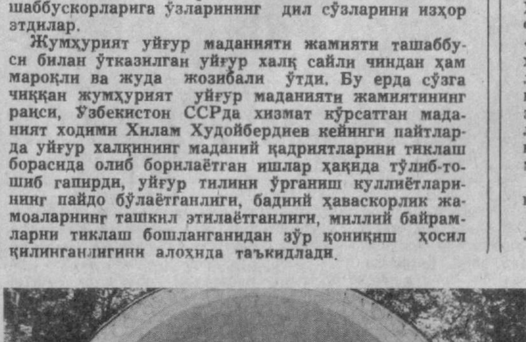

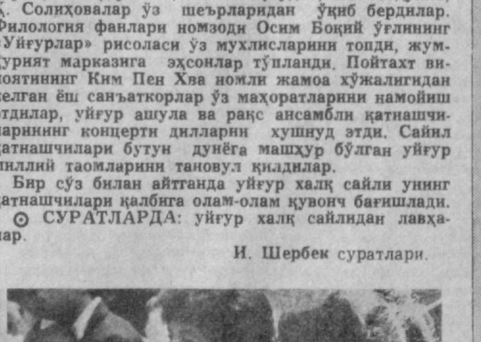

«Тошкент оқшоми»га жавоб берадилар

ҚОНУНИЙ АСОСДА

Рўзномамизнинг шу йил 31 август сонида «Энди ўрнингиздан туринг, Оқойдин!» сарлавҳали мақола эълон қилингач Чимкент вилоятидаги Келес район Қозоғистон 40 йиллиги номидаги шўро хўжалиги раҳбарлари муҳарририятимизда бўлиб, унда кўтарилган масалалар юзасидан ўз фикрларини билдирган эдилар.

Куни кеча эса мазкур хўжалик маъмуриятидан расмий жавоб олдик, Унда жумладан шундай дейилади:

«Қозоғистон ССР 40 йиллиги номидаги шўро хўжалиги нархини тасдиқловчи тегишли бухгалтерия ҳужжатлари (счет-фактура) бўлса «Чорвадор» ширкатидан биз учун жуда зарур бўлган техника ва жиҳозларни сотиб олишга тайёр. Қолган техника ва жиҳозларни ширкат раиси А. Хожимуҳамедов хоҳлаган ташкилотига сотиш ҳуқуқига эга. Шўро хўжалиги маъмурияти ширкат сарф-харажатларини қонуний асосда тўлашга ҳам тайёр. Бу сарф-харажатлар ҳужжатлар (смета-лойиҳа, бажарилган ишларни қабул қилиш актлари, бажарилган ишлар ҳисоб-китоби ва бунга тўлов-тасдиқномаси) билан тасдиқланиши керак».

Футбол

КЕЧА «Пахтакор» командаси Тошкентда Москванинг «Локомотив» футболчилари билан навбатдаги тур ўйинини ўтказди. Мухлислар кутганидек бу ўйин ниҳоятда қизғин ўтди. Биринчи бўлимда майдон эгаларининг устунлиги анча сезилиб турган бўлса, иккинчи бўлимнинг айниқса охирги дақиқаларида темирйўлчилар тошкентликларни эсанкиратиб қўйишди. Шунга қарамасдан «Пахтакор» командасининг рақиблар дарвозасига киритган учта тўпига меҳмонлар битта тўп билан жавоб қайтаришди. Тошкентликлар 3:1 ҳисобида ғалаба қозониб, муҳим икки очкони қўлга киритишди.

Ана шу 34-турдаги қолган учрашувлар қуйидаги натижаларда тугади: «Зенит» — «Спартак» — 1:1, «Нефтчи» — «Котайк» — 3:0, «Металлург» — «Кубань» — 2:0, «Локомотив» НН — «Тирас» — 1:1, «Факел»—«Таврия» — 0:1, «Ростсельмаш» — «Шинник» — 2:0, «Динамо» Ст — «Геолог» — 2:0, «Қайрат» — «Кузбасс» — 2:1.

«Пахтакор» навбатдаги 35-тур учрашувини ҳам 4 октябрда ўз майдонида ўтказади.

Янгиликлар • Воқеалар • Шарҳлар

Янгиликлар • Воқеалар • Шарҳлар • Янгиликлар • Воқеалар • Шарҳлар

⊙ Янгиликлар билан «Тошкент оқшоми» мухбирлари таништиради.

Меҳнатинг—зийнатинг

ЧЕВАРЛИКНИНГ НОЗИК СИРЛАРИ

ҲОЗИР тақчиллик даври эмасми у ёки бу магазинда бирор нарса пештахтага чиққудек бўлса одамлар ҳаяжонга тушиб қолишади. Уларнинг фикри-зикри ана шу молдан иложи борича яхшироғини ва кўпроқ харид қилиб олишда бўлади. Яқинда биз қизиқ бир воқеанинг устидан чиқдик. Кийим-кечаклар сотиладиган магазинда харидорлар ғужғон ўйнашарди. Шу пайт навбат охирида турган бир аёлдан иккинчиси келиб сўради:

— Қандай костюм экан, ҳойнаҳой чет элда тайёрланганн бўлса керак-да!

— Йўқ, нимасини айтасиз. Уни чет эл чеварлари эмас, балки тошкентлик қўли гул тикувчилар тикишган экан. Ана, пештахтада турган костюмга бир қаранг, хорижда ишлаб чиқарилгандан асло фарқ қилмайди...

Кейин билсак, икки аёл оғзидан бол томиб гапираётган бу замонавий ва бежирим либослар Тошкентдаги Ленин орденли Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик бирлашмасида тайёрланган маҳсулотлар экан. Шунда биз суратчимиз Шербек Иброҳимов билан бирга юқорида номи зикр этиб ўтилган тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасига бехосдан ва бежиз бормаганлигимизга амин бўлдик.

Бирлашма цехларида шу кунларда меҳнат авжида. Чеварлар ўз зиммаларидаги топшириқни тез ва соз бажариш йўлида фидойилик кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Биз шундай лобарларнинг бир қанчаси билан учрашиб, уларнинг шу кунлардаги ишлари ва кайфиятларидан хабардор бўлдик. Биз суҳбатлашган чеварлардан бири ушбу суратда майин табассум билан сизга боқиб турган Вера Свиридиченко бўлади. Бирлашма меҳнат аҳли ўзининг бутун умрини севган корхонасига бахшида қилган ва ҳалол меҳнати билан обрў-эътибор қозонган В. Свиридиченко номини фахр ва ифтихор билан тилга олади. 28 йил бир жойда ҳалол меҳнат қилишнинг ва ҳамкасабалари ҳурмат-эътиборига сазовор бўлишнинг ўзи бўлмайди, албатта. Бунга В. Свиридиченко ўз касбига бўлган меҳр-муҳаббати, топширилган ишга масъулияти, жонкуярлик билан ишлаши эвазига сазовор бўлиб келаяпти.

Бирлашманинг яна бир меҳнат илғори — Гулчеҳра Саъдуллаеванинг ишларидан ҳам катта қониқиш ҳосил қилдик. Унинг бу ерда иш бошлаганига ҳали унчалик кўп бўлмаган бўлса-да, лекин Гулчеҳра ўз касбига садоқати туфайли чеварликнинг нозик сирларини пухта ўзлаштириб олди. Бунда унга шу бирлашмада 33 йилдан бери ҳалол меҳнат қилиб келаётган чеварлардан бири Раъно Тўйчиева ҳақиқий мураббийлик қилди. Раъно опанинг йўл-йўриқлари ва қимматли маслаҳатларига амал қилган Гулчеҳра Саъдуллаева эндиликда ҳамкасблари оғзидан бол томиб гапирадиган малакали ишчига айланди.

Бирлашмада бундай фидойилар кўпчиликни ташкил этади. «Қаторда норинг бўлса юкинг ерда қолмайди» деганларидек, ўз касбига ихлос қўйган шундай фидойилар бор экан, бирлашма эришадиган ютуқлар салмоғи тобора ошиб бораверади, унинг маҳсулотига бўлган талаб ва эҳтиёж ҳам кучайиб боради. Кийим-кечаклар сотиладиган магазиндаги икки харидор аёлнинг юқорида биз келтириб ўтган сўзлари ушбу фикримизнинг яққол далили эмасми, ахир!

С. БОБОЕВ.

Минг бир касб

ТЕМИР БИЛАН ТИЛЛАШИБ

ШАҲРИМИЗДАГИ «Шарқ гули» бадиий каштачилик ишлаб чиқариш бирлашмасида деярли барча ишлар тикув ва попоп машиналари воситасида амалга оширилади. Ишлаб чиқарилаётган буюмларнинг сифати албатта машиналарнинг бир маромда ишлашига боғлиқ.

Бирлашманинг механика цехида 50 нафар ишчи меҳнат қилади. Уларга анча йиллардирки, Карим Иноғомжонов бошчилик қилиб келаяпти. Илгари машиналарнинг игнаси, мокиси синиб қолса ҳам ташқаридан уста кутиб ўтирилар, баъзан ишда узилишлар бўлиб турарди. Моҳир механикларнинг изланишлари туфайли ҳозир айрим эҳтиёт қисмларни шу ернинг ўзида ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Ҳар ойда 1000—1100 сўмлик эҳтиёт қисмлар тайёрланмоқда. Шунингдек, турдош корхоналарга ҳам ёрдам берилмоқда.

Бирлашмада устоз-шогирдлик масаласига ҳам катта эътибор бериляпти. «Уста кўрмаган шогирд ҳар мақомга йўрғалар», дейди халқимиз. Бу ерга ишга келган техника шайдоларига мураббийлар касб сирларини, одамийликни, ишга ихлос қўйишни ўргатадилар. Бирлашмада усталарнинг усталари, тикув машиналарининг моҳир шифокорлари борки, уларнинг касалига бир қарашдаёқ тўғри «диагноз» қўя оладилар.

Эркин ака Ғуломов мана, 40 йилдирки попоп машиналарига қайта ҳаёт бағишлаб келаяпти. Унинг бошқаларга нисбатан 2-3 марта кам вақт сарфлаб таъмирлаган машиналари узоқ ишлайди. Ишни сифатли ва пишиқ бажаради. Ишлаб чиқариш жараёнларининг конвейер усулига ўтказилишида Эркин аканинг улуши катта.

Уста мураббий, ўз ҳаётини севган касбига бағишлаган, оилада меҳрибон ота, кўксини «Ҳурмат белгиси», III даражали «Меҳнат Шуҳрати» орденлари, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фахрий ёрлиғи, қатор медаллар безаб турибди.

Боқижон ака Алиев ҳам Эркин ака билан 33 йилдан бери биргаликда меҳнат қилаётган мураббийлардан. Попоп цехида 360 дан ортиқ турли ерлардан келтирилган попоп машиналари бор. Уларнинг узлуксиз, сифатли ишлаб туриши учун Боқижон ака ўз шогирдлари билан жонбозлик кўрсатиб келмоқда.

Уруш кексаси моҳир механик Собир ака Толипов ҳам ёшларнинг ғамхўр ва меҳрибон мураббийларидан биридир. Биз учала фидойи суяги меҳнатда қотган ишчини ҳар қанча мақтасак оз. Чунки уларнинг ҳаётлари шу бирлашма билан чамбарчас боғлиқ. Бу ер уларнинг иккинчи уйларига айланиб кетган. Уларнинг кўплаб шогирдлари ҳозир ўз устозларининг изидан бориб меҳнатда, ахлоқ-одобда, куйиб-пишиб ишлашлари билан эл оғзига тушганлардан. Ислом Каримов, Анатолий Поланский, Аҳмаджон Бобохонов, Миробид Жалилов кабиларни уларнинг ҳақиқий ўринбосарлари десак арзийди.

Бирлашмада шу йилнинг ўтган ойларида 961 минг сўмлик қўшимча маҳсулот ишлаб чиқарилди. Бундай ютуқда албатта, механикларнинг улуши каттадир.

С. СУЛТОНОВ.

СУРЪАТНИ СУСАЙТИРМАЙ

Қоғоз танқислиги жумҳуриятда ўқувчилар учун дафтар ишлаб чиқарадиган ягона корхона — «Узбекмебель» ҳудудий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг Тошкентдаги қоғоз фабрикасини ҳам четлаб ўтмади. Лекин хом ашё етказиб беришдаги қийинчиликларга қарамай, қарийб 800 киши ишлайдиган фабрика қўйилган вазифаларни муваффақиятли уддаламоқда.

Саккиз ой якунларига кўра маҳсулот етказиб бериш ҳажми тўла бажарилди, пландан ташқари 10 дан зиёд номдаги 300 минг сўмликдан кўпроқ халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарилди. Жумҳурият савдо тармоғига қўшимча 4,4 миллион дона ўқувчилар дафтари етказиб берилди. Бу — чиқиндисиз технология жорий этилишининг натижасидир.

Фабрика ходимлари ишлаб чиқариш қувватларини ошириш учун қўшимча имкониятларни қидириб топишмоқда, келаси йил учун шартномалар тузиш юзасидан иш олиб боришмоқда.

(ЎзТАГ).

ЖАҲОН ШАҲАРЛАРИДА

БЕЛГРАД

Хорватия жумҳурияти пойтахти Загреб шаҳрининг минглаб аҳолиси фашизм қурбонлари майдонига келди. Улар ушбу майдоннинг номини ўзгартириш тўғрисида шаҳар маъмурлари чиқарган қарорга қарши норозилик билдириш ниятидадирлар. Хорватия халқининг гитлерчи босқинчиларга қарши миллий-озодлик уруши музейи зинапоясига гуллар қўйилди, ҳалок бўлганлар хотирасига шамлар ёқилди.

Бир қанча республикачи сўл партиялар, шунингдек уруш ва инқилоб ветеранлари ташкилоти майдонга янги ном берилиши хусусидаги қарорга қарши намойиш ўтказиш ташаббуси билан чиқдилар. Хорватия коммунистлар уюшмаси — демократик ўзгаришлар партиясининг шу муносабат билан эълон қилинган баёнотида фашистларга қарши кураш чоғида ҳалок бўлган юз минглаб кишиларнинг хотирасини сақлаб қолиш, ёш авлодни инқилоб анъаналари руҳида вояга етказиш зарурлиги таъкидланади. Гитлерчи босқинчиларга қарши озодлик уруши хорват халқи тарихида қаҳрамонона саҳифа бўлган эди ва шундай бўлиб қолади.

БУХАРЕСТ

Сўнгги вақтда Руминияда оғир жиноятлар анча кўпайганлиги қайд этилди. Руминия полицияси қотилликларни текшириш идорасининг бошлиғи Константин Меркурян «Адевэрул» газетаси мухбири билан суҳбатда шуни айтди.

Газета маълумотларига кўра шу йилнинг саккиз ойи мобайнида инсон ҳаётига суиқасд қилишлар ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 398 тадан 866 тага қадар кўпайган. Бунда 493 марта қотиллик содир этилган, 247 марта суиқасд қилинган. 126 марта оғир тан жароҳати етказилган ва бу ҳар сафар ўлим билан тугаган.

Мамлакатдаги мураккаб ижтимоий вазият, шунингдек йил бошида эълон қилинган афву умумий жиноятчиликнинг кўпайиши билан боғлиқдир. Ана шундай афву қилиш натижасида минглаб жиноятчилар озодликка чиқишди-ю, аммо уларнинг кўпчилиги яна қамоқ жазосига гирифтор бўлди. Жамиятдаги носоғлом ҳолат оқибатида жиноятчилик тобора кўпайиб бормоқда. Шу боисдан полиция кучлари ва маъмурий жазо бериш йўли билангина бунга чек қўйиш мумкин эмас, деб уқтирди Меркурян.

ДЕҲЛИ

Чиройли сўзлар ҳам, дабдабали маросимлар ҳам бўлмади. Куни кеча Деҳли пойтахти марказидаги ёдгорлик — Ҳиндистон дарвозаси олдига қариндош-уруғлар, касбдош ўртоқлар ва журналистлар келишди. Бу ерда ногиронлар аравачасида Деҳлидан то мамлакатнинг энг жанубий нуқтаси — Канниякумари шаҳригача бориш мусобақаси бошланди. 44 ёшли ҳинд Рам Тиртх Агравал Умумҳиндистон тиббиёт фанлари институтининг соғлиқни тиклаш бўлимида етакчи мутахассис бўлиб ишлайди. У Ҳиндистондаги ногиронларнинг аянчли аҳволига ҳукуматнинг, жамоатчиликнинг эътиборини жалб этиш мақсадида мана шундай одатдан ташқари ва хавфли саёҳатга чиқишга аҳд қилди.

10 ёшида иккала оёғидан ажралган Агравал мислсиз мардлик ва ирода кучини намоён этиб, жуда яхши маълумот олди ва ўз ҳаётини ногиронларга кўмаклашишга ҳамда уларнинг саломатлигини тиклашга бағишлашга қарор қилди. «Бизнинг мамлакатимизда ногиронларнинг ҳуқуқлари қонун йўли билан мустаҳкамлаб қўйилмаган, — деди у ТАСС мухбири билан суҳбатда. — Уларга ачинишади, мурувват кўрсатишади, лекин жамиятнинг тўлақонли аъзоси деб қарашмайди. Менинг асосий мақсадим ногиронларнинг ҳуқуқларига кафолат берувчи моддани конституцияга киритишни ҳукуматдан, парламентдан талаб қилишдан иборат. Чунки Ҳиндистонда 80 миллиондан зиёд ана шундай бахтсиз киши бор».

Агравал учун бу биринчи синов эмас. Ўтган йили у худди шу мақсад билан Деҳлидан Бомбейга борган эди. Бу гал Агравал 4 минг километрдан зиёд йўлни босиб ўтиши керак. Саёҳатчи меҳмонхоналарда олдиндан жойни банд қилиб қўймади, бундан ташқари, унга ҳеч ким ҳамроҳлик ҳам қилмайди. Маъмурларнинг айтишича, Агравалнинг саёҳат қилиш нияти унинг «шахсий иши» эмиш.

(ТАСС).

«Эркин» уюшма қандай эркинликка даъво қиляпти?

ЭҲТИРОСЛАР, можаролар тўлқини авжга чиққан, тинчлик даврида ҳам қон тўкилаётган бугунги кунда ақли расо кишиларнинг ҳаммаси фуқаролар ўртасида тотувликни қарор топтириш, бир-бирларига ҳамдард бўлиш даркор, деган фикрга келмоқдалар.

Қани энди жамиятимизнинг ҳар бир аъзоси ана шундай сермулоҳаза бўлса, ҳис-туйғулар жиловига эрк бермай, узоқни кўзлаб иш тутса...

Ўтган йил март ойидан эътиборан Талабалар шаҳарчасида бир гуруҳ ёшлар «Ўзбекистон ёшлари эркин уюшмаси» (ЎЁЭУ) жарангдор номи билан иш кўрмоқдалар.

Ушбу ташкилот жамиятимиз тараққиётида йўл қўйилган хато ва камчиликларни бартараф этиш, қайта қуриш жараёнида фаол қатнашишни ўз мақсади деб эълон қилди.

Уюшма фаоллари ёшликлари сабабли баъзан ҳовлиқиб қолишларига қарамасдан яқин вақтгача расмий муассасалар билан муайян даражада амалий ҳамкорлик қилиб келган эдилар. Улар шаҳар ва жумҳурият раҳбарлари билан мунтазам учрашиб турдилар. Уюшма учун хона ҳам ажратиб берилган.

Аммо нисбатан ўзаро мурosaчилик қилиб келинган вақтларда ҳам уюшма фаолиятида муносабатларни кескинлаштириш, масалаларни ҳокимият органларига тазйиқ ўтказиб ҳал қилишга интилиш ҳоллари сезилиб турарди. Расмий муассасалар адоватга йўл қўймаслик учун жуда кўп сабр-тоқат кўрсатдилар, ўзаро мақбул қарорларни топишга ҳаракат қилдилар.

Уюшма Ўш воқеалари даврида шаҳар ижроия комитетига шу йил 10 июнда митинг ўтказиш тўғрисида ариза берганида худди шундай қилинди.

Ўшанда муросага эришилди. Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгашининг Раиси, жумҳурият Олий Совети ёшлар билан ишлаш комиссияси раиси билан учрашув ўтказиш, уюшма вакилини Тошкент шаҳар Советининг ёшлар билан ишлаш комиссияси таркибига киритиш шартлари билан митинг ўтказилмайдиган бўлганди.

Ўзаро келишувга мувофиқ бу учрашувлар бўлиб ўтди. Аммо уюшма Тошкент шаҳар Совети, кейинчалик эса жумҳурият Олий Совети комиссияларига киритиш учун ўз вакиллари номзодларининг рўйхатини шу пайтгача бергани йўқ. Ушбу комиссияларда қатнашиш, кўпчиликнинг эътиборини тортадиган шов-шувни эмас, қунт билан амалий иш олиб боришни тақозо этиши сабабли эҳтимол шундай қилинаётгандир. Уюшма етакчиларининг рўйхатни топшириш учун шаҳар ижроия комитетида кераклн одамни топа олмаганликлари, Олий Советга эса навбатчи милиционер кириш учун рухсатнома ёздириб келишни талаб этганлиги ҳақидаги изоҳларини жиддий деб бўладими?

Уюшма дастури ватанпарварлик руҳида бўлса-да, унда баён этилган мақсад ва вазифаларни янги дейиш қийин. Бунинг устига улар режаларининг аксарияти ҳаётда рўёбга чиқмоқда. Биз ҳаммамиз жумҳурият Президентининг, ҳукуматнинг жумҳуриятда энг кескин ижтимоий муаммоларни ҳал қилишга, демократиялаш ва ошкораликни ривожлантиришга қаратилган Фармон ва қарорларидан хабардормиз. Жамиятимизда тўпланиб қолган жиддий муаммолар оммавий ахборот воситаларида очиқ-ойдин ёзилмоқда, уларда кўтарилган масалаларни ҳал қилиш учун амалий чоралар кўриляпти.

Дастурнинг бевосита ушбу уюшмага тегишли моддалари эса кўпгина саволлар туғдиради. Мисол учун талабаларни жумҳурият пойтахтида эркин прописка қилиш талабини олиб кўрайлик. Улар учун ушбу масала шунчалик муҳимми? Ахир ёшларни олий ўқув юртларига кузатган ҳамқишлоқлари уларни орзиқиб кутишмаяптими? Қишлоқ ва шаҳарларда амалга ошириш мўлжалланаётган режаларни уларнинг билими, куч-ғайратисиз рўёбга чиқариб бўладими?

«Эркин» уюшма даъво қилаётган яна бир эркинлик — у қачон ва қаерда хоҳласа оммавий тадбирлар ўтказишга эркинлик бериш даъвосидир.

Ўзбекистон ёшлари эркин уюшмаси навбатдаги ана шу тадбирни 16 сентябрда ўтказишни режалади. У ушбу ташкилотга айниқса охирги пайтда хос руҳда — Тошкент шаҳар ижроия комитетига тартиботга кўра ариза эмас, балки шу куни Хадра майдонида 12—13 минг киши иштирокида митинг ўтказиш ниятида эканлиги ҳақида билдириш берди. Унда ёшларнинг армияда хизмат қилиши масалалари кўтарилиши мўлжалланган экан.

Уюшма фаоллари билан шаҳар Советида, шаҳар ижроия комитетида доимий музокаралар олиб борилди. Умуман эса бу пайтга келиб кўпгина масалалар СССР Президентининг 3 сентябрдаги ва Ўзбекистон ССР Президентининг 4 сентябрдаги Фармонлари билан ҳал бўлган эди.

Умуман биз ҳуқуқий давлат қуриш ниятида эканмиз, нима учун жамиятни тўлқинлантираётган масалаларни халқ иродасини ифода этувчи жумҳурият Олий Советида эмас, митингларда ҳал қилишимиз керак? Бу саволни биринчи навбатда уюшмага ҳомийлик қилаётган ёки унинг хатти-ҳаракатларини маъқуллаётган Ўзбекистон ССР Олий Советининг баъзи депутатларига бериш ўринлидир. Ахир улар қонун ҳурмат қилиниши учун шахсий масъулиятларини билмайдиларми?

Ана шундай жавобгарликни ҳис этган ўзбекистонлик СССР халқ депутатлари гуруҳи мамлакат Мудофаа министри Д. Т. Язов билан учрашиб, уюшма кўтармоқчи бўлган масалалар ҳал этилишига кўмаклашдилар. Шунга қарамасдан уюшма билан музокаралар оғир, узоқ кечди. Бошқача бўлиши мумкин эмас эди. Чунки бир томон мантиққа, амалий масалаларга таянса, уюшма томони бепарда тазйиқ ўтказишга, жиззакилик қилишга, қасдма-қасдликка ўтиб олган эди.

Ниҳоят икки томонни ҳам қаноатлантирадиган қарорга келинди ҳисоб. Жумҳурият Вазирлар Кенгашининг Раиси, бошқа раҳбарлар билан навбатдаги учрашувлар бўлиши, ниҳоят Олий Совет ва шаҳар Совети комиссияларига номзодлар рўйхати тақдим этилиши, жумҳурият Президенти Фармонига шарҳлар матбуотда эълон қилинишида ушбу масалалар Ўзбекистон ёшлари эркин уюшмаси томонидан қўйилганлиги таъкидланишига келишиб олинди.

Ваъда қилинганидек, Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгашининг Раиси билан учрашув бўлиб ўтди. Унда жумҳурият пойтахтининг раҳбарлари, уюшма тарафидан эса 30 нафарга яқин киши иштирок этди.

Уюшма етакчилари ўзларининг саволларига муфассал жавоб олдилар. Улар митингни ўтказиш мақсадга мувофиқ эмаслигини тан олдилар. Соғлом фикр тантана қилди, деб ўйлаш мумкин эди.

Аммо бундай бўлмади. Ўзбекистон ёшлари эркин уюшмасининг раҳбарлари музокарадан чиқишлари биланоқ сўзларида турмай, митингга тайёргарликни бошлаб юбордилар. Улар босмахонада митинг ўтказиш тўғрисидаги эълонни чоп эттирдилар. Бундан ташқари улар шаҳардаги барча кўнгилли ташкилотларга митингда иштирок этиш даъвати билан мурожаат қилдилар.

Аммо бу даъватни ҳамма ёшлар ҳам тўла қўллаб-қувватламоқдалар, дейиш ҳақиқатдан анча йироқдир. Хусусан, қатор ёшларнинг рухсат берилмаган митингларда иштирок этишни хоҳламасликлари хусусида Тошкент шаҳар ижроия комитетига берган аризалари бор.

Тошкент шаҳар ижроия комитети мавжуд вазиятни ҳисобга олган ҳолда 16 сентябрда митингни ўтказишга рухсат бермаслик ҳақида қарор қабул қилди. Бу қарор худди шу пайтга тўғри келган халқ депутатлари шаҳар Советининг сессияси томонидан якдиллик билан қўллаб-қувватланди. 13 сентябрда шаҳар рўзномаларида ана шу ҳақда тегишли ахборот эълон қилинди.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг қарорига мувофиқ шаҳарнинг тегишли ташкилотлари барқарор ижтимоий-сиёсий вазиятни сақлаб қолиш мақсадида митингга йўл қўймаслик учун тайёргарлик чораларини кўрдилар. Бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас. Шаҳарда бўлиб ўтган аввалги митингларнинг аччиқ сабоқлари улар ўтказилаётган пайтда жиноятчилик кескин ошишидан, аҳолининг безовталиги кучайишидан далолат беради. Шуни айтиш кифояки, ана шундай тадбирларни ўтказиш даврида ички ишлар органларининг ходимлари жамоат тартибини сақлаш учун бир неча юз минг киши-куни сарфлашга мажбур бўлдилар. Митинглар, кўча юришлари ва намойишлари қатнашчилари хатти-ҳаракатлари билан давлатга ўн минглаб сўмлик зарар келтирилди.

Шаҳар ва жумҳуриятнинг расмий органлари муросага келиш йўлларини қидирмаганда, айни пайтда ўз қарорларини қатъият билан амалга оширмаганда яна қанчадан-қанча митинглар бўлиши мумкин эди. 1989 йилнинг ўзида шаҳар ижроия комитетига митинг ва йиғилишлар ўтказиш тўғрисида 48 та ариза тушган бўлса, 1990 йилда 37 та ариза тушди.

16 сентябрда Тошкентда асосан осойишталик ҳукм сурди. Одамларни тўплаш учун бўлган айрим хатти-ҳаракатлар жамоат тартибини сақлаш органлари томонидан бартараф этилди. Ички ишлар бўлимларига олиб келинганларнинг кўпчилигини Ўзбекистон ёшлари эркин уюшмасининг ва «Эрк» партиясининг фаоллари ташкил этди.

Тошкент аҳолисига шаҳарда барқарор вазиятни сақлаб туриш қанчага тушганлигини билиш фойдадан холи бўлмас. Бунинг учун ички ишлар бўлимларининг бир неча минг нафар ходими жалб этилди. Улар Хадра майдони, унинг атрофидаги майдонлар, кўчалар, шоҳ кўчаларни ўз назоратлари остига олдилар. Шаҳар пассажир транспортининг қатор маршрутлари ўзгартирилди.

Бу тадбирни ўтказишга уриниш одамларга руҳий азоблар ҳам берди. Шу куни кўпгина фуқаролар: кўчага чиқиш, харид қилиш учун магазинларга, дўст-биродарларининг олдига бориш мумкинми, деган ташвишлари билан турли муассасаларга мурожаат қилдилар.

СССР Олий Советининг сессиясида жумҳуриятимиз манфаатларини ҳимоя қилаётган СССР халқ депутати, Тошкент Давлат дорилфунунининг ректори Эркин Юсупов бу воқеалардан четда туролмасдан сессия мажлисини тарк этиб, пойтахтга учиб келишга мажбур бўлди.

«Халқ ҳомийлари» ҳисоблаНаётганлар тушунчасидаги эркинликнинг қиммати шундай эди.

Нима бўлса ҳам 16 сентябрда Тошкентда умуман осойишталик бўлди.

Энди ўзимизга бир савол бериб кўрайлик: бу шаҳар учун, ҳар биримиз учун яхшими ёки йўқми?

Аксарият кўпчилик, бу — яхши, деган фикрдадир, деган ўйдамиз. Шу сабабли буни изоҳлаб ўтиришга ҳам ҳожат йўқ.

Тўс-тўполонли йиғинларга, эҳтиросли нутқларга, ҳамма нарсага тайёр бўлган, жунбушга келган оламон бошида ўзини кўришга майли борларга очиқ-ойдин шундай дейиш пайти келди: митинглар вазиятни енгиллаштиришга ёрдам беради, энг асосийси халқ онгининг ошишига кўмаклашади, дейиш одамларни чалғитишдан бошқа нарса эмас.

Бизда бўлиб ўтган, бошқа минтақаларда бўлган митинглар ижтимоий муҳитни кескинлаштириб юборишгагина хизмат қилди. Бундай йиғинлар пайтида кўп ҳолларда мунозара олиб боришнинг имконияти йўқ. Баҳслашиш фақат эҳтиросларни авжига чиқаради, аҳолининг қарама-қаршилигини кучайтиради. Боку, Ўшдаги, бошқа минтақалардаги аянчли воқеалар худди шу митинглардан бошланган эди.

Ана шундай мураккаб, оғир, умумий инқироз даврида биз тинч яшаб, тинч ишлаш, ўқиш, фарзандларни тарбиялаш имкониятига эга бўлаётганлигимизни муносиб баҳолайлик-да! Тошкентда осойишталик, фуқаролар тотувлигини таъминлаш ғоят муҳим аҳамиятга эгадир.

Биз «эркин» митингбозликни обдон бошларидан кечирган, бизни эса кўп марта қолоқликда айблаган москваликлардан сиёсий вазминлик ва ижтимоий келишув эртанги кунга олиб борадиган йўлларнинг энг ёмони эмаслиги ҳақидаги иқрорларини эшитдик.

Эҳтимол, ушбу мақолада баён этилаётган нуқтаи назар ҳамма учун ҳам тўғри, демократик руҳда эмасдек бўлиб кўриниши мумкин. Ҳур фикрлик бўлгандан сўнг бошқаларнинг мулоҳазаларини ҳам тинглаб кўришга тайёрмиз.

Фарзанд каломи

САБР ТАГИ ОЛТИН

БИЗ оилада 7 фарзандмиз. Онам уй бекаси, дадам 33 йил шифокор бўлиб ишлаганлар. Ҳозир эса пенсияда. Оиламизда беш қиз кетма-кет туғилдик. Кенжа синглим дунёга келганда роса йиғлаганман: «Бешта бўлибмиз», деб. Ҳозир у ота касбини эгаллади, болалар врачи.

Дадам бирор марта онамни «ўғлим йўқ», деб хафа қилганларини эслолмайман. Аксинча, бизга қараб: «Яхши фарзанд бўлсаларинг, шунисига шукур» — дердилар. Шу сабрлари эвазига иккита ширин-шакар укалик бўлдик. Ҳозир Ёрқинжон шофёр, 1 та фарзанднинг отаси. Тўлқинжон Андижон тиббиёт олийгоҳини тугатиб, у ҳам ота касбини эгаллади.

Ота-она оила таянчи деб бежиз айтишмаган. Уларнинг панд-насиҳатлари, олтинга тенг маслаҳатларига амал қилиб ҳаммамиз олий маълумотли, ҳунарли бўлдик. Қийналган вақтларимизда онамиз: «Одам меҳнат билан кам бўлмайди» деб сабр берсалар, отамиз «Борган хонадонингдагилар билан келишиб кетсанг мен сендан хурсанд бўламан, болам» дердилар. Шунинг учун бўлса керак, ҳозир ҳаммамизнинг 3-4 тадан фарзандларимиз, хонадонимиз ва ишхонамизда ўз ўрнимиз бор.

Киров районидаги «Қизил деҳқон» маҳалласида яшаётган меҳрибонларимиздан бир умр миннатдормиз.

Ақида ҒОЗИЕВА,
Киров районидаги 273-мактаб ўқитувчиси.

СУРАТДА: Мирзаумар ака оила аъзолари билан.

Д. Аҳмедов сурати.

Тўй оқшоми давом этарди. Бир пайт оёғида зўрға турган йигитча қўшиқчининг қўлидан микрофонни юлқиб олиб:

— «Доля»ни айтасан... — деб туриб олди.

Шундай қилиб тўйнинг деярли ярми «доля»ни эшитиш билан ўтди. Ўртада беўхшов ўйнаётган, ширакайф йигитлар онда-сонда қийқириб қўйишарди... Бу манзарани мен «тўқиганим» йўқ. Аксинча, ҳозирги кунда ўтаётган тўйларимизнинг аҳволи шу. Кўпчилик санъаткорлар ҳақида турли фикр юритишади. Кимдир улар хизматидан мамнун, бошқалар эса аксинча. Тўғри, беш қўл баробар эмас. Тўй қилувчиларнинг ҳам, санъаткорларнинг ҳам турли тоифаси бор. Келинг, шу ҳақда бир фикр юритиб кўрайлик.

Яқинда бир ҳурматли киши тўй қилди. Орадан бир ҳафта ўтгач у:

—Бор нон пулимгача артистларга қистириб юборибман, — деди.

Кўпнинг ҳукмига ҳавола

САНЪАТКОР ТЎЙГА БОРСА АЙБМИ?

Бир тасаввур қилинг-а, қайси санъаткор «Бор пулингизни менга қистиринг», дейди. Менимча, пул қистирмаса ҳам бўлади. Шундай қилинса, демак беғараз берилиши керак. Сабаби, санъаткорлар 10-15 минг сўмга хорижий музиқа асбоблари-ю, техника воситаларини сотиб олишади. «Ўзимиз»ники ҳеч қачон унинг ўрнини боса олмайди, жуда сифатсиз.

Баъзи тўй эгалари санъаткорлар соат 24-00 гача қўшиқ айтишса хафа бўлиб, хизмат ҳақини бироз камайтириб беришади. «Нега эрта тугатяпсанлар. Пулингни олгач, охиригача хизмат қил», деб туриб олишади. Тавба, ахир санъаткорлар ҳам инсон-ку. Уларнинг жони темирдан эмас.

Энди масаланинг бошқа томонини таҳлил қилиб кўрайлик. Тўйларда юрадиган санъаткорларнинг аксариятини на «ойнаи жаҳон»да кўрганмиз, на радио тўлқинлари орқали эшитганмиз. Бир дўстим (унинг илтимосига кўра исмини ёзмадим) буни шундай изоҳлади:

— Телевизорга чиқишни қайси бир қўшиқчи орзу қилмайди, дейсиз. Лекин бу ҳаммага ҳам насиб этавермайди. Масалан, менинг ўнга яқин қўшиқларим бадиий кенгаш томонидан турли баҳоналар билан қайтарилган. Балки улар айтган камчиликлар ўринлидир. Лекин бир қўшиғимни «8 минут айтилди», деб ўтказишмаганига ҳайрон бўлиб қолдим. Ахир бир қанча қўшиқлар бундан ҳам кўп вақт айтилади-ку. Аҳвол шундай бўлгач ўз маҳоратимни қаерда оширaман. Албатта тўйда-да.

Тўйга бориш айбми? Қайси тўй, қайси тантана санъаткорларсиз ўтади? Маданият саройи ва уйлари талабга жавоб бермаса тўй қилаётганлар кимга мурожаат қилсинлар. Менимча, санъаткорларга айб қўйишдан олдин, масаланинг ана шу томонлари хусусида чуқур мушоҳада қилсак, яхши бўларди.

Дилшод ЖАЛОЛОВ,
журналист.

Жисмоний тарбия

МАЙДОНЧАЛАР КЕРАК

Маҳаллада яшаётган болалар бўш вақтларида қаерда ўйин ўйнаб, жисмоний тарбия билан шуғулланадилар. Уларнинг чиниқиб бориши учун бу масканларда имкониятлар борми? Шундай саволлар билан биз пойтахтимиздаги бир неча маҳаллаларда бўлдик. Аммо афсуски, етарли шароит яратилмаганидан кўнглимиз ранжиди.

— Бир пайтлар сўлим боғлари бўлган маҳалламизнинг аҳволига энди ачинасан киши, — деди 6-Қорасув даҳасида истиқомат қилаётган Ҳасан Маҳмудов. — Қатор-қатор уйлар қурилдию, кейинчалик ободончилик ишларига эътибор берилмади. Айниқса фарзандларимизга қийин. Чунки майдончалар бор, аммо номигагина холос. Ёзда тизза бўйи чанг, қишда эса лой.

Маҳмуд аканинг куюнганича бор. Тўғри-да, бундай қараганда барча жиҳозлари бўлмаган майдончада шуғулланиб бўлармикан? Оқшом тушса ҳақиқатан ҳам болалар қаерда ўйнашни билмай, катта кўчалар бўйини маскан айлашга мажбур бўлишаяпти.

Ўйлаймизки, маҳаллаларда ҳам жисмоний тарбия майдончаларини қуриш вақти келганини мутасадди ўртоқлар чуқур ҳис қилиб, фикр юритиб кўрадилар.

М. АБДУЛЛАЕВ.

МУКОФОТГА «МОСКВИЧ»

Ҳамза районидаги «Бирлашган» маҳалла қўмитасининг раиси Ориф Умаров 20 йилдан бери жамоага раҳбарлик қилиб келмоқда. У маҳаллада таълим-тарбияни яхши йўлга қўйгани ва ободонлаштиришдаги жонбозлиги учун район маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш кенгашининг тавсияси билан райижроқўм томонидан «Москвич-412» автомашинаси билан тақдирланди.

— Бу келажакда қиладиган ишларимнинг дебочасидир.— деди Ориф ака мукофот билан табриклаган маҳалладошларига.

С. БОЗОРБОЕВ.

Бу-қизиқ

СЕРФАРЗАНДЛАР

Гиннеснинг рекордлар китобида серфарзандлилардан 69 нафари рўйхатга олинган.

Россиялик Фёдор Васильевнинг икки хотинидан бири — Шуя 1725-1765 йиллар давомида 16 маротаба 2 тадан, 7 маротаба 3 тадан, тўрт маротаба 4 тадан фарзанд кўрган.

1703 йилга қадар Мароккoнинг сўнгги императори Мулей Исмаил 525 ўғил ва 342 қизнинг отаси бўлган. 1721 йилда 700-ўғил туғилган.

«Тоживой тажанг» хатлар қутисидан

УЛУҒ ЁЗУВЧИГА ҲУРМАТ ШУМИ?

«ЎзССР Тошкент шаҳар Собир Раҳимов район Абдулла Қодирий маҳалла комитетининг Идораси».

Ҳурматли Тоживой ака! Шундоққина Алоқа кўчасидаги бинолардан бирига ўрнатилган бу лавҳани кўриб, ҳайрон бўлиб қолдим. Ўзбек тилининг софлиги учун курашган ва адабиётимизни теран сўзлар билан бойитган улуғ адибнинг номидаги маҳалла наҳотки шундай хато ва камчиликлар билан ёзилса. Бундай эътиборсизликни бошқа маҳаллаларда ҳам учратиш мумкин. Истагим, ўзингизнинг аччиқ сўзларингиз билан ўзбек тилига Давлат мақоми берилганини назар-писанд қилмаётган кишиларга таъсир кўрсатсангиз.

И. АҲМЕДОВ.

ЁРИТКИЧЛАР ЎРНАТИЛАРМИКАН?

Киров районидаги Киев ва Тазиддинов кўчаларига тунда келсангиз фиғонингиз фалакка чиқади. Сабаби, Киев кўчасининг ярмида чироқ бору бир километр масофадан ортиғида эса зим-зиё. Тазиддинов кўчасининг бошидан этагигача ёритгичлар ўрнатилгани билан бирортаси ёнмайди. Бундай аҳвол қачонгача давом этади?

А. НАБИХЎЖАЕВ.

УЙ БЕКАЛАРИ АЗОБДА

Тоживой ака, сизнинг ҳар бир чиқишингизни диққат билан ўқиб бораман. Бизнинг кўчага ҳам бир келиб кетсангиз яхши бўларди. Сабаби, шу кўча пайдо бўлгандан бери асфальт ётқизилмаган. Ёзда чанг, қишда эса тизза бўйи лой. Яна шуниси ачинарлики, пойтахтда туриб уй бекаларимиз ўтин ёқиб овқат пиширишади. Уйни кўмирда иситишади. Наҳотки, Чилонзор район газлаштириш идораси раҳбарлари юз метр газ трубаси топишолмаётган бўлса? Бизнинг «Маданият» маҳалламиз Калинин районидан Чилонзор районига ўтганига ҳам 24 йил бўлди. Шу вақт ичида қанчадан-қанча депутатларни сайладик. Улар ваъда беришади-ю, сайловдан кейин кундуз куни чироқ ёқиб топиб бўлмайди. Уй бекаларимиз қачонгача азоб чекишади.

Ёрдам беринг.

А. КОМИЛОВ.

Маҳалладош

ГАЗЕТА ТАШКЕНТСКОГО ГОРОДСКОГО СОВЕТА ПО КООРДИНАЦИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ МАХАЛЛЯ.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 32-уй, Телефонлар 32-53-66, 33-99-42, 32-54-15.

ЖАМОАТЧИЛИК ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ.

ТОШКЕНТ ШАҲАР МАҲАЛЛАЛАР ИШИНИ МУВОФИҚЛАШТИРИШ КЕНГАШИНИНГ РЎЗНОМАСИ.
Ҳар ойда икки марта чиқади.
«Тошкент оқшоми» нашри.

Маҳалладош

Сентябрь, 1990 йил.
№ 18 (31).

Хушхабарлар

АНЖУМАНГА ТАЙЁРГАРЛИК

ПОЙТАХТИМИЗДА Тошкент шаҳар маҳалла қўмиталари раислари ва фаолларининг I-анжуманини ўтказиш бўйича ташкилий комитет тузилди. Шу муносабат билан ўтказилган йиғилишни шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари К. Расулов кириш сўзи билан очди. Маҳалла, уй қўмиталари ва жамоатчилик билан ишлаш доимий комиссиясининг раиси Ш. Темуров анжуманнинг ташкилий томонлари ҳақида гапирди. Шундан сўнг комитет аъзоларига вазифалар тақсимлаб берилди.

ЎЗ МУХБИРИМИЗ.

АТОҚЛИ САНЪАТКОР НОМИДА

СССР халқ артисти Шукур Бурхонов ҳаётлигида Черданцев кўчасида яшаб, ижод қилган. Маҳалла аҳли шу жойни атоқли санъаткор номига қўйишни илтимос қилиб Тошкент шаҳар ижроқўми қошидаги Атамалар комиссиясига мурожаат қилган эди. Аҳолининг илтимоси инобатга олиниб, мазкур кўча Шукур Бурхонов номи билан атала бошланди.

Ж. ТОШПЎЛАТОВ,
Куйбишев районидаги 17-мавзе қўмитасининг раиси.

«ЯНГИ ТУРМУШ»ДАГИ ЎЗГАРИШ

КЎП йиллик танаффусдан сўнг маҳалламизнинг тузилиши яна ўз ҳолига қайтди. Эндиликда икки қисмга бўлиниб, «Чиғатой дарвоза» маҳалласи алоҳида ажралиб чиқди. Яқинда ўтказилган сайловда бу жамоа раислигига Н. Воҳидовнинг номзоди лозим деб топилди. Бизнинг маҳалла аҳли эса М. Зоҳидовни ўзларига сардор қилиб танладилар.

А. ТОЛИПОВ,
С. Раҳимов районидаги «Янги турмуш» маҳалла қўмитасининг фаоли.

Маҳаллада ўтказиладиган тўй ва бошқа маросимларда дўппи кийган отахонларимиз ёки ўрта ёшдаги кишилар хонадонга ўзгача файз киритишади. Ўзбек миллатига хос бўлган бу бош кийимнинг бир неча хили «Шарқ гули» бадиий буюмлар фабрикасида ишлаб чиқарилияпти. Дўппи цехида йигирма йилдан бери ишлаётган илғор штамповкачи Матлуба Бакирова касб сирларини пухта эгаллаб олган.

СУРАТДА: М. Бакирова иш устида.

Т. Каримов сурати.

Сўз — кексалар кенгаши раисига

ЯХШИЛАР ЁДИ

«Бешқайрағоч» қадимий ва йирик маҳаллалардан бири. Эллигинчи йилларда яйдоқ даладан иборат бу жойларга бир гуруҳ кексалар бошчилигида йўловчилар офтобда қолмасин, бир муддат ҳордиқ чиқарсин, деб сада қайрағочлар экилганди. Шулардан бештаси айниқса авж олиб ўсди, атрофга соя-салқин ва файз берди. Кейинчалик худди шу ер маҳалла маркази бўлиб қолди.

Бир пайтлар отахонлар бошлаган хайрли ишлар ҳамон давом этмоқда. Кекса авлод вакиллари маҳаллада одамийлик, меҳр-оқибат туйғулари доимий бўлиб қолиши учун жон куйдирмоқдалар. Айниқса ёшларга йўл-йўриқлар кўрсатиш, шунингдек маҳаллада тадбирлар ўтказиш, қўйди-чиқдиларнинг камайишига муносиб ҳисса қўшишаяпти. Шу ўринда Зуфар Алимов, Қаюм Орифжонов, Ҳаким Абзалов, Аббос Соатов, Бўрибой Аҳмедовларнинг номларини тилга олишни истардим.

Ҳозир маҳаллада 41 нафар уруш қатнашчиси бор. Биз ўз навбатида уруш ва меҳнат кексаларини эъзозлашга астойдил бел боғлаганмиз. Уларнинг яшаш шароитини яхшилаш доимий эътиборда. Даволанишга муҳтожлар касалхона ва санаторийларга жойлаштирилаяпти. Оилаларга табиий газ ва телефон киритилмоқда. Ҳар йили Бўстонлиқдаги хушманзара жойларга саёҳат уюштириш ҳам анъанага айланиб қолган.

Юқорида айтиб ўтганимдек, маҳалламизнинг таркиб топиши ва обод бўлишида хизмати кўп синггaн одамлар талайгина. Шулардан бири— 50 йилдан ортиқ КПСС сафида бўлган, колхоз қурилиши қатнашчиси Абдулла Қодиров эди. Раҳим Бўронов номини ҳам тошкентлик қурувчиларнинг кўпчилиги билишади. У узоқ йиллар «Главташкентстрой»да бригада бошлиғи бўлиб ишлади. Чилонзор даҳасининг дастлабки бунёдкорларидан бири шу кишидир. Таклифимиз шундай: маҳалладаги кўчаларга улар номи берилса. Холбуки бунинг учун имконият бор. Биргина «Қурувчи» ўтувига 8 та кўча бириктирилган.

Яхшилар номини абадийлаштириш ва ёдга олиш доимий бурчимизга айланмоғи керак. Бу эса ёшлар тарбиясига ижобий таъсир кўрсатади.

А. ХАТАМОВ,
А. Икромов районидаги «Бешқайрағоч» маҳалласи.

Обуна—91:

МУШТАРИЙЛАРИМИЗ ИСТАКЛАРИ

Ойсулув КЕЛДИЕВА,
«Марказ — 16», 7-уйда яшовчи 76 ёшли онахон.

— «Маҳалладош»нинг ҳар бир сонини қолдирмай ўқиб бораман. Маъқул гаплар ёзиляпти. Аммо кўп қаватли уйлар ҳақида кам фикр билдирилади. Ваҳоланки, бу жойларда муаммолар кўп. Кўпинча уйларнинг олди тозаланмайди, одамлар ўртасида ҳамжиҳатлик унча сезилмайди. Шу уйда 5 йилдан бери яшаётган бўлсам ҳали уй қўмитасининг раисини танимайман. Рўзнома кўп қаватли уйларда истиқомат қилаётганларни жипслаштиришга жонкуярлик қилиши керак, деб ўйлайман.

Саодат НАБИХОНОВА,
пойтахтдаги 457-боғча тарбиячиси.

— Мен билган ёки таниган одамлар орасида маҳалла учун жон фидо қиладиган, бор куч-ғайрати билан киришадиганларни кўп учратганман. Улар иш жойларида унчалик танилмаган бўлсалар-да (бундайлар одатда у ерда ҳам обрўли бўладилар) яшаш жойларида кўпчиликка бошқош бўлиб, тўй маъракаларда эл-юртни бошқарадилар. Истагим, «Маҳалладош»да «Хотира китоби» ташкил этилиб, фидойи инсонларнинг номи абадийлаштириб борилса.

ВА ЯНА...

Турли хил янгиликлар ҳақида. Жамоатчи мухбиримиз У. Муҳамедовнинг хабар беришича, Октябрь районидаги «Камолон» маҳалласида яшовчи уруш ва меҳнат кексаси Абдулатиф ота Раимов 120 сўм пенсияси ҳисобидан «Маҳалладош»га обуна бўлибдилар.

Сергели районидаги «Маданият» маҳалласидан Ҳабибулла Аҳмедов муҳарририятга мамнун кириб келди. Сабабини суриштирдик. «Маҳалладош»нинг 9 август сонида маҳалладаги ишламаётган рўзнома-ойномалар дўкончаси танқид қилинган эди. Шундан сўнг аҳвол ўзгарибди. «Рўзномага раҳмат, — деди отахон. — Аҳоли яна рўзнома ва ойномалардан баҳраманд бўлмоқда».

Обуна қизғин давом этаётган шу кунларда «Сергели-2» мавзесидаги «Иттифоқ» маҳалласида рўзноманинг мухбирлар пости ташкил этилди. Қўмита раиси Носир Зуҳуров раҳбарлигида бир гуруҳ мухбирликка хлос қўйган фаоллар маҳалладаги янгиликлар, муҳим ўзгаришлар ҳақида муштарийларни хабардор қилиб боришади.

С. ШОДИЕВ.

Кўп қаватли уйларда

МАҲАЛЛАГА УЮШГАН ЮТАДИ

⊙ СССР Журналистлар уюшмасининг аъзоси Эгамназар Қодиров Юнусобод даҳасидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» маҳалла қўмитасининг раиси сифатида обрў-эътиборга эгадир. Қуйида у билан кўп қаватли уйларда ташкил этилган маҳалла ва бу маскандаги ишлар ҳақидаги суҳбатимизни ҳавола этаяпмиз.

— Эгамназар ака, кўпчиликка бош-қош бўлиш анча мураккаб иш, ҳар ким ҳам бунга розилик беравермайди, ўз тинчини кўзлайди. Шундай эмасми?

— Тушундим, нима демоқчилигингизни. Сизда иштиёқ қаердан пайдо бўлган деб айтмоқчисиз-да. Заводда ишлаб юрардим. Чорсудаги эски маҳалламизда истиқомат қилардим. Бир куни қўмита раиси Қодирқул Эминов чақириб қолдилар. Фаоллар билан бирга ўтирардилар. Ҳол-аҳвол сўрашгач, шаҳар Советига депутат бўлганлигим билан табриклашди. Кўнглим кўтарилди. «Энди ука, — дедилар ўшанда Қодирқул ака, — бизни боғлаб берган эмас. Сиз ёшлардан умидимиз катта. Сен ҳам маҳалла ишларига аралашгин...»

Кўп ўтмай йиғилиш бўлди. Қўмитага аъзо қилишди.

Бироз вақт кўнгилли халқ қўриқчиларига етакчилик қилдим. Кейин маҳалла котиби қилиб сайлашди. 1974 йилда уй-жойимиз бузилиб, Юнусобод даҳасидаги 7-мавзедан уй беришди. Одамлар менинг жамоатчилик ишларимдан хабар топишганми, ҳар қалай, кўпчилик янги ташкил этилган маҳаллага раисликка лозим топишди. Ишончни оқлаш учун ишга жон дилим билан киришдим.

Орадан 6 йил ўтгач Юнусобод даҳасининг 15-мавзесига кўчиб келдик. Бу ерда ҳам менга катта ишонч билдиришди.

— Ҳаммага маълум нарса, ёшликдан бирга ўсган, бир-бири билан қадрдон, ака-ука бўлиб кетган одамлар ҳамиятли, оқибатли бўладилар. Бундай маҳаллаларда ишлаш осон дейишади...

— Гапингиз тўғри. Шундай гапларни ҳам эшитганман: «Кўп қаватли уйлар бўлган мавзеларда одамларни уюштириш, бир мақсадга йўналтириш қийин». Мен бунга қўшилмайман. Янги маҳаллага раис қилиб сайлашганда одамларни ўргандим, уларнинг миллатидан тортиб, қаердан кўчиб келганлиги-ю, касб-корлари билан эринмай қизиқдим. Ҳозир бизда 22 та кўп қаватли уй бўлса, уларда жами мингдан ортиқ оила истиқомат қилади. 570 оила ўз ихтиёри билан маҳаллага аъзо бўлиб қўшилди. Асосан ўзбеклар, шунингдек, қозоқ, қирғиз, тожик ва бошқа миллатдаги кишилар яшашади. Албатта, аввалига кўпчилик бегонасираб туришди. Бу табиий. Лекин бу узоққа чўзилмади. Ахир одамнинг бошида яхши-ёмон кунлар бўлади. Шунда маҳалла ярайди-да. Хоҳлайсизми, хоҳламайсизми, уюшишингиз, қовушишингиз шарт ва муҳим.

Биз маслаҳатлашиб, дастлаб маҳалла учун асбоб-ускуналар, идиш-анжомлар харид қилдик. Ҳашар йўли билан битта отахонлар чойхонаси, тўй-томоша ўтказиш учун иккита бостирма-шийпон қурилди.

Маҳалла марказидан бир гектардан ортиқ ер кўп йиллардан буён ташландиқ, ахлатхона бўлиб ётарди. Шу жойда «Боболар ва набиралар» хиёбони ташкил этилаяпти.

— Албатта, ишлар доим ҳам силлиқ кетавермайди. Турмушда, айрим оилаларда келишмовчилик, жанжаллар бўлиб туради...

— Маҳалламизда яшовчи бир аёлни турмуш ўртоғи уйидан уч боласи билан ҳайдаб юборди. Аёллар кенгашининг раиси Гулнорахон билан бирга бориб, можаронинг туб сабабларини ўргандик. Асосли маслаҳатлар берилди. Оилани сақлаб қолишга эришганимиздан хурсандмиз. Улар ярашиб, тўй қилиб беришди.

Яна бир мисол. Бир куни, исмини айтмай қўяқолай, мўътабар отахонларимиздан бири келинидан шикоят қилиб қолди. Қўрслик қилади, яхши рўйхуш бермаяпти, деди. Нима учун шундай қилаётгани ҳақида ўйлаб кўрдингизми, ахир аввалари яхши деяётган эдингиз-ку! Ота бироз ўйланиб тургач, «билмадимов» деди. Сўнг эслади. Бир куни келини уйига бориб келмоқчи бўлганда жавоб бермабди. Маслаҳат бердик. Муносабатлари яхшиланиб кетди.

— Халққа суяниб, ҳаммани бирдек кўриб, бирини ака, бирини ука, бирини сингил билаётганингиз учун ҳам ҳурматга сазовор бўлаяпсизлар, назаримда,

— Бу ўринда отахонлардан Муҳсим Мирзаев, Алоиддин Нажмиддинов, Саидвали Ғаниев, қўмита аъзолари Абдусаттор Қодиров, Носир Нишонов, хотин-қизлар кенгаши раиси Гулнора Аҳмедова сингари фаолларимиз ва бошқа ака-ука, опа-сингилларимизнинг хизматини айтмасак, қадрламасак, инсофдан бўлмайди.

Ҳафтанинг сешанба куни маҳалла чойхонасида фаоллар билан кенгаш ўтказамиз. Қилинган ишларга якун чиқарилади, навбатдаги вазифалар белгилаб олинади. Муаммолар бўлса уни ҳал этиш йўллари ҳақида маслаҳатлашамиз.

Биринчи навбатда маҳалла аҳлининг аҳил, тинч-тотув ҳаёт кечириши, хотиржам, хушнуд кайфиятда кундалик юмушлари билан банд бўлишлари, орзу-ҳавасларини рўёбга чиқаришлари муҳимдир.

Суҳбатни Н. РИХСИЕВ ёзиб олди.

⊙ СУРАТЛАРДА: Э. Қодиров (чапдан иккинчи) бир гуруҳ уй қўмиталари раислари билан режалар ҳақида суҳбатлашяпти; хотин-қизлар кенгаши аъзолари боқувчиси бўлмаган Фавзия Тусмановадан (ўртада) кўнгил сўрашмоқда; маҳалла аъзоси Баҳром Содиқбеков (чап томонда) тўй учун чойхонадан идиш-товоқлар олаяпти.

Х. Мирзакаримов суратлари.

Марҳамат, сўрайверинг

С. СУЮНОВ: Ёшим анчага бориб қолди. Моддий аҳволим чатоқ. Мен тарбиялаб, вояга етказган болам бирор сўм ёрдам бермайди. Айтингчи, асраб олган ўғилдан алимент ундирилиши мумкинми?

ЖАВОБ: Ҳа, мумкин. Фақат боқувда бўлган фарзанд тегишли ҳужжатлар асосида болаликка олинган деб ҳисобланса.

Бу ҳолда ота-онанинг даъво аризаси бўйича суд томонидан ҳар ойда қатъий миқдорда алимент (Ўзбекистон ССР Оила ва никоҳ Кодексининг 108-моддаси) ундирилади.

⊙

Н. СОҲИБОВА: Биз эр-хотин ажрашиш учун судга ариза бердик. Энди мен қизлик фамилиямга ўтсам бўладими?

ЖАВОБ: Ҳа, бўлади. Ўзбекистон ССР Оила ва никоҳ Кодексининг 53-моддасига асосан никоҳни қайд қилиш вақтида ўз фамилиясини ўзгартирган эр ёки хотин никоҳ бекор қилинганидан кейин ҳам шу фамилияда қолиш ҳуқуқига эгадир. Аммо унинг (эр ёки хотин) талаби билан фуқаролик ҳолати актларини қайд қилиш органлари никоҳдан ажралганликни рўйхатга олиш чоғида никоҳгача бўлган фамилиясини бериши мумкин.

А. ҲАСАНОВ.

ОТАЛАР ЎГИТ БЕРИШСА...

МЕН ҳаётнинг озми-кўпми аччиқ-чучукларини тотган киши сифатида ўзимнинг баъзи бир фикр-мулоҳазаларимни билдирмоқчи эдим. Ҳозир дориломон замон. Минг шукрки, эл-юртда тинчлик. Аммо баъзи ёшларимизнинг кўча-кўйда ўзларини тутишлари мени кўп ўйлатади. Илгари ҳар бир ёш рўпарасидан келган кексага таниса-танимаса салом бериб ўтарди. Энди эса бир маҳаллада туриб, кўрганда салом беришни унутиб қўювчилар тез-тез учрайди. Жамоат транспортларида қўпол ҳазилларнинг, кўпчилик орасида ўзларини тута олмайдиганларнинг гувоҳи бўламиз. Назаримда тарбияга эътибор илгари кучли эди. Кексалар биронта боланинг бебошлигига бефарқ қарамасди. Бир чеккага чақириб насиҳат қиларди, киши ўзини қандай тутиши лозимлигини тушунтирарди. Эҳтимол шу сабаб ўша пайтларда барчани баравар ҳурмат қилардик. Истагим, ота-боболаримиздан қолган удумларни тикласак. Бир болага етти қўшни ота-она деган гап бежиз айтилмаган. Менинг болам эмаску, деб бепарво бўлмасдан ёшлар тарбиясига баравар жон куйдирайлик, тажриба бу бугун битта бўлса эртага ўнта, индинга ундан ҳам кўпайиши мумкин. Халқимизда бирники мингга деган гап бор.

Шу сабабдан мен таклиф қилардимки, кексаларимиз маҳалла томошагоҳларига, чойхоналарига ҳар ҳафтада бир мартадан бўлса ҳам ёшларни йиғиб, уларга ўз ҳаётий тажрибаларидан сўзлаб берсинлар, яхшилик ва ёмонлик ҳақида гапирсинлар, панд-насиҳатлар қилсинлар, ибратли ҳикоятлардан мисоллар келтирсинлар. Ана шундагина бизнинг келажак авлодларимиз маънавий қадриятларимиздан ўгитлар олиб кексаларни ҳурмат, кичикларни иззат қилишга ўрганардилар.

Қобил ОРТИҚОВ,

Собир Раҳимов районидаги «Янги ҳаёт» маҳалласида яшовчи.

МУСАВВИР Бахтиёр Бобоевнинг «Фарғона сюитаси» асарида қўқон арава олд томондан, катта кўринишда тасвирланган. Ижодкор Ўзбекистон ССР Давлат санъат музейида ўз мухлислари билан учрашганда айнан шу асари ҳақида бундай деди: «Ҳозир техника тараққий этган замонда яшаяпмиз. Халқимиз илгари шунга ўхшаш араваларда тирикчилик қилишган. Баланд-паст, ўнқир-чўнқир жойлардан, ҳатто кўлмак сув, саёзроқ анҳор, ботқоқдан ҳам бемалол, ботиб қолмай кетаверган. Куч жиҳатдан енгил машиналар билан бемалол рақобат қила олади, десам муболаға бўлмайди».

Залда ўтирганлар деярли ёшлардан иборат бўлгани учунми, мусаввир сўзларини ҳайрат билан тинглаб, асарни қайта-қайта томоша қилишарди. Мен эса унга ишлатилган ранглар, қўқон арава бўйича фикр юритардим.

Суратдаги воқеа ўтмиш эмас, совет ҳукумати даврида қўқон араваларнинг катта Фарғона канали қурилишига отланаётганидан дарак бериб турибди. Зарҳал, жигарранг, қирмизи ранглар эса халқимизнинг армонларидан бири — сувсиз, қақроқ далалар сероблиги ҳақида ҳикоя қилади. Мусаввир аравани олдинги тарафда кўрсатишининг боиси шундаки, у ўз пайтида одамлар оғирини енгил қилувчи асосий куч бўлганди.

Жумҳуриятимизда яшаб ижод қилган мусаввирлар Л. Бурэнинг «Бибихонимда чошгоҳ», О. Татевосяннинг «Катта кўрғон сув омбори қурилишида», «Боғ кўчада» асарларида ҳам қўқон арава тасвирларини кўриш мумкин.

Асли тошкентлик ва аравакаш ўғли бўлганим учун унинг турли хилларини кўрганман. Ҳам шаҳар, ҳам қишлоқда яшаб,

Унутилаётган мерослар

ҚЎҚОН АРАВА

арава ҳайдаш насиб этганди. От-араваларнинг ўзига хос хизмати, файзи бўлади. Асрлар мобайнида халқимиз шу улов билан кун кечириб келди. Кичик, тўрт ғилдиракли; катта юк ташийдиган шотили; қўш отли аравалар қишлоқ жойларда бўлса, бир отли, каттаконларни олиб юрадиган енгил извош одамлар учун икки отли, тўрт ғилдиракли «аптақашқа» араваларни шаҳарда кўп кўрганман.

Қўқон арава эса, мусаввир айтмоқчи энг кучлиси эди. Йўлми, шудгорми, йўл танламай, от тортса бўлгани, гумбирлаб юраверарди. Ғилдираги катта, чархпалаксимон бўлганидан ариқ ёки чўнқирларда от чарчаб, тортолмай қолса, аравакашни бир ўзи ғилдиракни итариб юборса бас, яна тортиб кетарди. Терак, қайрағоч, тут, ёнғоқ каби қаттиқ ёғочлардан «Бекобод» маҳалласида яшовчи уста Мавлон колхозга аравалар ясаб берганини эслайман. Бақувват ғилдиракларига бақувват ўқи, шунга мос гупчаги ҳам бўлиб, ўнқир-чўнқирлардан писанд қилмай ўтар эди. Аравакашлар тез-тез ғилдиракларини тозалаб, сув сепиб, ёғлаб туришарди. Шу билан бирга аравани тортаётган отни ҳам яхши боқишарди. Эгар-жабдуқларига эътибор беришлари, махсус гиламдан тикилган тўрваларга ем солиб юришлари, овқатлантиришлари менга ёқарди. Отни ҳайдаш учун соч толасига ўхшаш, чармдан маҳорат билан ўрилган, бандли қамчинларини айтмайсизми. Кўп аравакашлар узун-қисқа от қамчиларини ўзлари ўришарди.

Тўй-ҳашамлар қўқон аравалар билан гавжум, қизиқарли ўтишини эсласам, келин олиб келаётган аравакашларнинг «ёр-ёри» ёдимга тушади.

Отгинамни ориқ қилган
Шул майда тош ёр-ёр!
Рангинамни сариқ қилган
ул қалам қош ёр-ёр!

Аравамни гупчаклари
ўққа лойиқ, ёр-ёр!
Бевафо ёр, кимга керак
суққа лойиқ ёр-ёр!

М. АҲМЕДОВ.

ЗИЁКОР

«БЕШҚАЙРАҒОЧ» даҳасида жойлашган 280-дўкондан маҳалла аҳли мамнун бўлмоқда. Муҳаррам Ғаниева бир неча йилдан буён шу жойда зиё тарқатувчи бўлиб ишламоқда. Унинг хушмуомалалилигидан кўпчилик миннатдор.

Шуни ҳам таъкидлаш керакки, дўкон қачон қарамангозода ва тартибли бўлади. Ўз касбига меҳр қўйган аёл белгиланган режаларни ўз вақтида бажариб, халқ олқишига сазовор бўлмоқда. Шу кунларда бу зиё масканидан кундалик рўзнома ва ойномаларни сотиб олиш билан бирга уларга нашр бўлиш ҳам мумкин.

Л. ҲАМИДОВ.

ЧОЙХЎРЛИКНИНГ ГАШТИ

Чойхоначи сўз айтар:

«Чойни шопириб
қайтар,
Бир қайтарсанг чой
бўлар,
Уч қайтарсанг мой
бўлар...»

Ҳ. Солиев сурат-лавҳаси.

⊙ Шаҳримиз тарихан аввало ўзининг оқар сувлари, миллий чойхона ва соя-салқин оромгоҳлари билан ном таратган. Айниқса саратон кунлари чанқаган ва чарчаган киши сув бўйида бироз ўтириб, мазза қилиб чой ичган, ҳордиқ чиқарган. Чойхоналар ҳозир ҳам бор, аммо... Келинг, яхшиси муштарийларимизнинг фикр-мулоҳазалари билан танишинг.

СУҲБАТНИ ҚОВУШТИРАДИ

КЕЙИНГИ пайтларда миллий урф-одатларимизни билмаган ёки билса ҳам менсимайдиган кимсалар кўрсатмаси билан «чойхона — майхона» баҳонасида бир талай чойхоналар йўқ қилинди. Гўё бу билан ичкиликбозликка қарши курашилди. Мана энди ёзнинг жазирама кунлари Тошкентдек шаҳри азимда ҳам айрим жойларда чанқоқни бостириб, роҳатланадиган масканлар йўқ.

Инқилобдан олдин биргина Тошкентнинг ўзида 400 дан ортиқ чойхона бўлган дейишади. Энди пойтахтимизнинг инқилобдан олдинги ва ҳозирги аҳолиси сонини бир қиёслаб кўрилса 1000 дан ортиқ чойхона ишлаб турса ҳам камлик қилади. Яқин ўтмишда биргина Чорсу атрофида қанча чойхоналар бор эди. Ёки Абдулла Қодирий, Беруний, Навоий, Фурқат кўчалари атрофида, Калинин, «Оқтепа» майдонларида нечта чойхона хизмат кўрсатяпти? Масалан, «Марказий телеграф» бекатида турган одам, билса-ку чуқурликдаги ярмаркага тушар, билмаса ё Чорсуга, Анҳор бўйига, ёки бориш қулайроқ деб «Комсомол кўли»га йўл олади. Халқимиз учун шу қулайликми? Ахир, Тошкентда ким кўп меҳмон кўп, келувчи кўп. Тўғри, сўнгги вақтларда замонавий чойхоналар қад кўтармоқда, аммо улар бармоқ билан санарли. Илгари чойхоналар ёз кунлари очиқ, баҳаво жойларда, хусусан, ариқ ва ҳовуз бўйларидаги соя-салқинда, дарахтлар остида бўларди. Энди эса уларнинг аксарияти ёпиқ жойлар ва ошхоналар қошида ташкил қилинган, хона ёзнинг иссиқ кунлари дим, доғ қилинаётган ёғ, пиширилаётган таом буғидан нафасингиз бўғилади. Ёзги чойхоналар бундай ҳолатдан холи ва уларни ташкил қилиш ортиқча харажат талаб қилмайди. Бизнингча биргина Навоий кўчаси бўйлаб бир неча ёзги чойхона барпо қилиш мумкин. Айниқса, Хадрадаги дорихона қаршиси — Фурқат кўчасининг бошланишида қишки ва ёзги чойхона барпо этиш мақсадга мувофиқдир. Агар бу оромгоҳларда иссиқ тандир нони, ширинлик ва мевалар бўлса, ростмана овқатланиш ҳам мумкин. Ўтириб, оёқни узатиб чой ичишга нима етсин! Суҳбат ҳам қовушади.

Яна бир масала. «Оталар чойхонаси» атамаси ёшларни сунъий равишда жамиятдан четлатиб қўяди. Аниқроғи, чойхона кексалар учун-у, ресторан ёшлар учун деган тушунчани туғдиради. Чойхона ҳамма учун, унда кексалар учун алоҳида, қулай жой ажратиш мумкин, холос. Ёшлар катталарга, кексаларга аралашсагина, миллий урф-одатларни, ахлоқ-одобга риоя қилишни ўрганадилар.

Аминжон МАМАТОВ,
филология фанлари номзоди, доцент.

ОШХОНАДА ҲАМ ТАШКИЛ ЭТИЛСА

ЧОЙ. Шу бир оғиз сўз билан айтиладиган ичимлик саломатликка қанчалик фойдали эканлиги ҳақида йиллар давомида ҳикоят ва ривоятларда айтилиб, уни истеъмол қилишга турли маслаҳатлар берилади. Палов, сомса, кабоб ва бошқа таомлардан кейин ким чой ичгиси келмайди, дейсиз. Ҳатто қовун егандан кейин бир хўплам бўлса ҳам чой ичгин дейишади, мутахассисларимиз.

Шаҳримизда кўплаб ошхоналар мавжуд. Бу яхши албатта. Лекин эътибор берган бўлсангиз, уларнинг кўпида, айниқса, кафеларда чой ташкил этилмаган. Ваҳоланки, чой қайнатиш учун оғир меҳнат, кўп вақт сарф этиш шарт эмас. Гинахонлигимиз шундан иборатки, биз чойхўрлар ошхона ходимлари эътиборидан қолмоқдамиз.

Кўп ошхоналарда, газ плита устида, кострюлка ёки човгумларда сув қайнаб туради. Қайнаган сувни дамлаб сотиш эса ошпазларнинг вазифасига кирмайди. Бундан фойдаланган фаррошлар бир чойнак чойни 20-30 тийиндан пуллашаяпти. Чой халқимизнинг эҳтиёжига айланган экан, нега «таомнома»га киритиш мумкин эмас. Мутасадди ўртоқлар шу ҳақда ўйлаб кўрсалар фойдадан холи бўлмасди.

Маҳкам ҲАКИМОВ,
меҳнат кексаси.

Акс садо

«ЯНА НИКОҲ ТЎЙИ ҲАҚИДА»

Ўзбек хонадони борки, тўй қилишни орзу қилади. Юқоридаги сарлавҳа остида эълон қилинган мақолада (1990 йил 26 июль) тўйларни ихчамлаштириш ҳақида фикр юритилган. Муаллифнинг сўзларига тўлиқ қўшилишаман. Масалан, сарупо кўрсатишнинг ҳеч кераги йўқ. Қиз зиёфати, чарларни тўй ўтказиш комиссиялари қатъий назорат остига олишлари лозим. Дабдабабозликка йўл қўяётган хонадонларга нисбатан жамоатчилик иззасини қўллашни таклиф қиламан.

Яна бир фикр. Тўйларни белгиланган соатда бошлаш зарур. Баъзи жойларда кеч бошланиб, табиийки, кеч тугайди. Бу эса қўни-қўшниларнинг оромини бузади. Тўйнинг узоғи билан соат 24 да тугашига эришиш керак, деб ўйлайман.

М. МАТҚУРБОНОВ,
санъаткор.

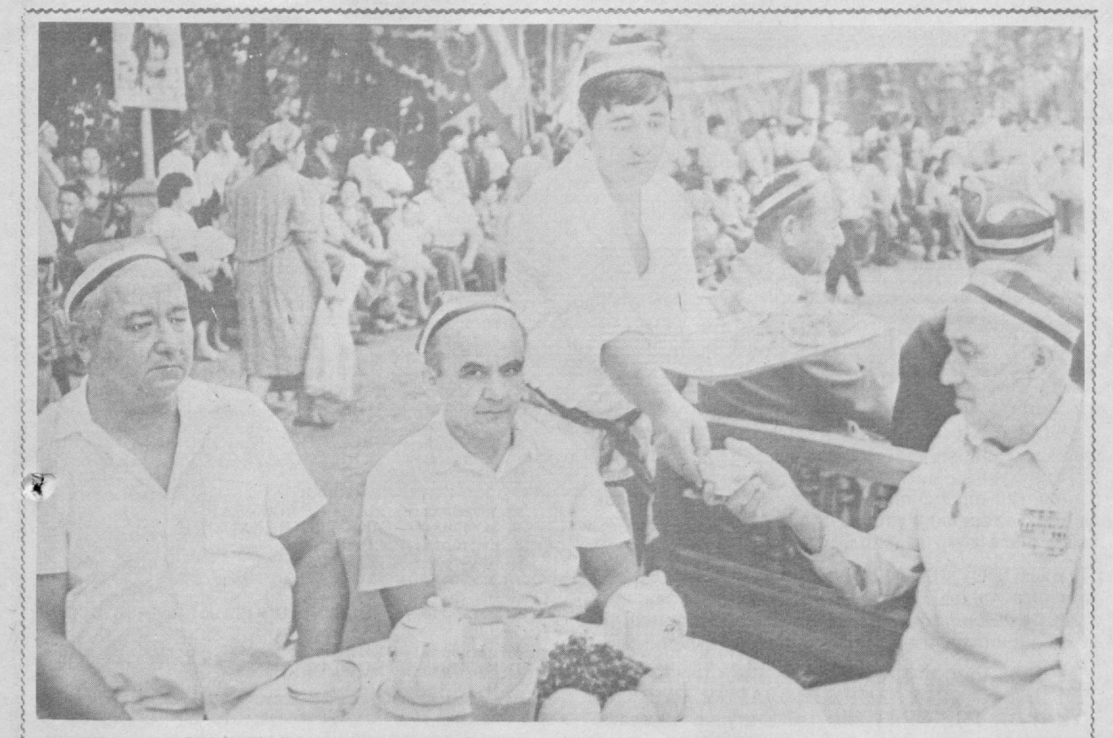

ОТАЛАР БОРКИ, ҲАЁТ ГУЗАЛ.

МАКТУБЛАРДАН САТРЛАР

⊙ «Одобнома»нинг ҳар бир саҳифасини мунтазам кузатиб бораман. Ундаги ҳаёт аччиқ-чучугини тотиган кексалар, диний бошқарма уламолари, олим, шоир ва педагогларнинг мақолаларини, қолаверса оқшомхонларнинг фикр-мулоҳазаларини қизиқиб ўқийман.

Истагим, буюк аждодларимизнинг одобга бағишлаб ёзилган асарларидан намуналар ҳам (шарҳи билан) бериб борилса.

Султон РАСУЛЕВ, меҳнат кексаси».

⊙ «Яқинда автобусда кетаётиб бир воқеанинг гувоҳи бўлдим: ҳайдовчи билан йўловчи бир-бирларини энг ёмон сўзлар билан ҳақоратлардилар. Ким ҳақу, ким ноҳақ — тўхталмоқчи эмасман. Аммо иккита кап-катта кишининг ўзини тута билмаслиги, киши дилини ранжитди. Ахир автобусда қанчадан-қанча аёллар, ёшлар бор эди. Буни ўйлашмади.

Илтимос, «Одобнома» саҳифаларида муомала маданияти ҳақида ҳам тез-тез мақолалар эълон қилсанглар. Бу — ёш учун ҳам, кекса учун ҳам фойдали, деб ўйлайман.

Холида МИРСАЛИМОВА, тарбиячи».

⊙ «Оқшом» саҳифаларида бериб борилаётган «Одобнома»ни қизиқиш билан кузатиб бораман. Ўйлайманки, у бундан буён янада қизиқарли материалларга бой бўлади. Шу ўринда бир таклиф айтмоқчи эдим: таниқли олимларимиз ва кинотанқидчиларимиз одоб-ахлоқни тарғиб этадиган ва унга зид фильмлар ҳақида «Одобнома» саҳифаларида ўз фикр-мулоҳазаларини билдирсалар.

Ниятим, киши қалбига инсоний ҳис-туйғуларни сингдирувчи кинолар кўплаб яратилса ва унда унутилаёзган миллий қадриятларимизга қайта ҳаёт бахш этилса.

Суҳбатилла НОРХЎЖАЕВ, киномеханик. Янгийўл».

«ЛЕНИН майдони» номли метро бекатига хаёл оғушида тушиб бордим. Бекатда одамлар гавжум... Ҳамма хизматдан сўнг қаёққадир шошади. Кўзим ўриндиқда ўтирган, қўлида чиройли гуллар тутган, кўзлари висол иштиёқида ҳар томонга аланглаб маъшуқасини кутаётган чиройли, навқирон йигитчага тушди.

Аста унга яқинлашиб:

— Кечирасиз ўғлим, сизга бир савол берсам хафа бўлмайсизми? — дедим.

— Йўқ, албатта. Лойиқ жавоб бера олсам, хурсанд бўлардим, — деди у ҳам ҳаяжон билан.

— Севган қизингизни кутаяпсизми?

— Ҳа.

— Сиз уни жуда севасиз ва уйланмоқчисиз?

— Ҳа, албатта.

— Айтайлик, уйланасиз, ширин, жажжи ўғил ёки қизчалик бўласиз.

— Ҳа, бу бизнинг орзуимиз.

— Сизларга бахт тилайман, бироқ мабодо, у қиздан ҳам яхшироғини учратиб қолдингиз дейлик, ундан юз ўгирасизми?

— Йўқ, ҳеч қачон!

— Ундан жуда-жуда яхши бўлса-чи?

— Йўқ, йўқ, сўзим қатъий, ҳеч қачон!

— Раҳмат, ўғлим, сизларга чин муҳаббат тилайман. Ваъдангиз вафоси билан бўлсин! — деб узр сўраб, ундан узоқлашдим. Йигитчанинг сўзлари юракдан айтилганига ишондим.

У бизнинг замондошимиз, унга чин муҳаббат тиладим.

Муҳаббат бор экан-ку?!

ВИЖДОН АЗОБИ

Бўлмаса ишқ, икки жаҳон бўлмасун,
Икки жаҳон демакки, жон бўлмасун.
Ишқсиз ул танки, анинг жони йўқ,
Ҳусини нетсун кишиким они йўқ.

Алишер НАВОИЙ.

Шундай экан, тирик етимлар, ота-она меҳрига зор ўтаётган, қалби яраланган бегуноҳ гўдакларнинг оҳу ноласи учун кимнинг ёқасидан тутиб, халқ ҳукмига гирифтор қилайлик?

Оила — муқаддас. Муқаддас нарсага доғ тушириш гуноҳ, бу эл қаҳрига учраш демакдир.

Очарчилик ва уруш йиллари... Бу сир эмас, уч кунлик келинчаклар гўшангада зор-зор йиғлаб қолдилар. Умрларининг охиригача севган ёрларини кутдилар. Кўп оилаларда бир нечалаб фарзандлар «ота» деган азиз номдан бир умрга жудо бўлдилар. Лекин оналар фарзандлари билан отани кутдилар.

Энди замонамизга қайтайлик. Замондошларимиз бекаму кўст, бахтиёрлар. Олийгоҳларда йиллаб бирга ўқиб, синашадилар. Иш жойларида танишадилар. Сўнг эса ЗАГС томонидан берилган бир ойлик синов муддатини ўтайдилар. Икки томон розилиги билан довруғи донг таратгувчи тўй ҳам бўлади. Бола туғилади. Бир қанча вақт ўтмасдан, эр ишдан кеч, важоҳат билан қайтадиган бўлиб қолади.

Сабаби аниқ, ишхонасида ёки ўқиш жойида бошқа бировга кўнгил қўйди. Бошқа бир оилада эса хотин, яъни она юриш-туришида тубдан ўзгариш — нафақат эр, балки уни оналик бахтига муяссар этган ширин фарзанди ҳам ортиқча бўлиб қолади.

Натижада, келин-қайнона ўртасида парда, шарм-ҳаё кўтарилиб, турмушга оғу аралашади. Икки ўт орасида қолган ўғил, онадан кеча олмай, фарзанди ва хотинидан кечишга мажбур бўлди. Муҳаббатга ҳақиқий ўт кетади. Қизнинг онасига ҳам жон киради:

— Ўла қолсин, эринг онасини дедими? У сенга эр бўлмайди, тор қорнимга сиққан, кенг уйимга сиғмайсан-ми?! — дейди-ю, ёниб кул бўлаётган муҳаббатга керосин қуяди.

Ҳеч бўлмаганда, қизнинг онаси:

— Болам, эрингни севасан, севиб турмуш қурдинг, муҳаббат ҳар нарсага қодир, сен ёшсан, муҳаббатинг ҳаққи, беозор бўл, қайнонангдан ўтганда ҳам, сен оғир бўл, у ҳам она, — демайди.

Бу масаланинг бир томони, иккинчи томони эса бундай: Йигит учрашиб юрганида, қизга совғасиз кўринмасди. Тўйдан сўнг эса турмуш тақозоси билан ҳадеганда айтган нарсасини олиб беролмайди.

Қиз учун баҳона топилди:

— Сиз билан турсам ҳеч рўшнолик кўрмайман, — дейди-ю бир кўйлак ёки туфли учун муҳаббатни чил-чил қилади, қўлидаги гўдагини отасидан жудо қилиб, қалбига ниш уради. Бошқа бир оилада хотин рўзғор юмушлари, болалари билан банд бўлиб, эрига ортиқча мулозамат қила олмагани учун, эр кўчадаги ёки ишхонасидаги хушомадгўй аёлни ортиқ кўради-ю, турмушни давом эттириш мумкин эмас, — деб судга ариза бериб қўя қолади. Муҳаббат косаси арзимаган енгилтаклик оқибатида синади. Ўғилча отадан маҳрум бўлади.

Баъзан судда ёки маҳалла фаоллари иштирокида икки ёшнинг турмушини енгил ҳал қиладилар. Асосий айбдорлар аниқланмайди. Рўзғор-буюм, уй-жой масаласи асосий ўринни эгаллайди. Кўзлари мўлтиллаб, дадасига ёки онасига боришини билмай жанжал пайтларида у ёқдан бу ёққа коптоқ мисол туртилиб, силтанаётган гўдакнинг тақдири, юрагининг мажруҳланишини ҳеч ким ўйламайди.

Баъзан ёшлар катталарга нисбатан, сизнинг замонангиз бошқа эди, сизлар ҳар нарсага чидагансиз, ёмон эр, хотин билан ҳам ўтабергансиз, деб дакки беришади. Йўқ, биз янглишмаганмиз. Бизда андиша, ор-номус, виждон бор эди. Ёшлик вақтимизда муҳаббат ҳам инсон каби табаррук ва қадрли эди деймиз.

Муҳаббат, фарзанд ёшликнинг ғурури, қариликнинг таянчи. Ёшлик баҳор фаслидай тез ўтади, қарилик эса қишдай оғир ва узоқдир. Ўғил-қизларингиз ота-она бағридан, қуш уясидан парвоз этгандай, мустақил ҳаётга йўл оладилар. Уйда қадрдон қариялар қолишади. Инсон ҳаётида не кунлар бўлмайди, дейсиз. Бераҳм дард ҳаётингизга чангал солади. Ёки оилада бахтсиз ҳодиса юз беради. Қийин онларингизда бошингизда парвона бўладиган, юракдан меҳр бера оладиган, сизга суянчиқ бўла оладиган, сизнинг қадрингизга ета оладиган биргина инсон, у ҳам бўлса, эрингиз ёки вафодор хотинингиз-ку! Шунинг учун ҳам оилада доимо бир-бирингизнинг қадрингизга етинг.

Донишмандлардан бири Ф. Бэкон шундай деган эди: «Оилавий муҳаббат — инсон зурриётини кўпайтиради, дўстона муҳаббат уни такомиллаштиради, ғайриаҳлоқий муҳаббат эса барбод этиб, ерга уради».

Турмуши бошидан дарз кетган, ажралишлар бўлган оилаларда туғилиб, ўсган ўғил-қизлардан яхши инсонлар кам чиқади. Ота-оналар айби билан бегуноҳ фарзандлар жиноятчи, зараркунанда кишилар бўлиб етишади. Уларнинг бўйинларидаги тавқи лаънат, гуноҳлар сиртмоғи сизнинг ҳам бўйингизга тушади. Гуноҳкор ота-оналар, ўзингизга олмайсиз, лекин халқ сизни жазолайди, қолаверса қариликдаги виждон азоби ҳукмларнинг олийсидир.
ларда жиноятчи, зараркунанда кишилар бўлиб етишади. Уларнинг бўйинларидаги тавқи лаънат, гуноҳлар сиртмоғи

Мактаб-интернатлар, болалар уйларидаги тирик етимларнинг кун сайин кўпайиб бораётгани наҳотки, баъзи инсонларга заррача таъсир этмайди? Бегуноҳ эзилган гўдакларнинг мажруҳланган қалблари сизни суд қилиб ҳукм чиқарар экан, бундан қочиб қутулолмайсиз.

Маҳмуда УМАРОВА,
98-мактаб-интернат тарбиячиси.

Одобнома

⊙ Одамлар орасида меҳр-оқибатнинг кўтарилиши, ёшлар ўртасида одоб, ибонинг йўқолиши, маърака-маросимларда манманликка берилиш бугунги кунимизга келиб жамиятнинг ярамас иллатларига айланиб қолди. Уларга барҳам бериш учун нима қилиш лозим?

Акмал Икромов район партия комитети ташаббуси билан давра суҳбатига тўпланганлар асосан ана шу саволлар атрофида бош қотирарди. Ҳаммаларининг мақсади бир: халқнинг тинч-осойишталигини таъминлаш, моддий ва маънавий жиҳатдан яхши яшашига кўмаклашиш. Суҳбатнинг фарқи бу сафар давра кенг олинган бўлиб, район маҳаллалари оқсоқолларидан ташқари дин аҳли ҳам таклиф этилган эди.

Қудратилла РАФИҚОВ, Акмал Икромов район партия комитетининг биринчи котиби:

— Учрашувимиздан мақсад, районимиздаги масжид имомлари билан мулоқотда бўлсак, ҳамкорликда ишласак, деймиз. Районимизда 250 минг аҳоли бор. Иқтисодий жиҳатдан унчалик ривожланмаган. Муаммоларимиз етарли. Ҳатто ҳалигача сувни ташиб ичиб келаётган кўчалар бор. Бу борада шаҳар партия комитети ҳамда шаҳар ижроия комитети ёрдам қўлини чўзиб келаяпти, ажаб эмас тез орада бу масала ҳал бўлиб қолса.

Биз бой тарихимизни, ўтмишимизни унутаёздик. Бу йўқотишимиз ўз навбатида кўплаб муаммоларни келтириб чиқарди. Энди уни қайтаришни кечиктирмай ёш авлоддан бошлаш керак. Олдимизда ўрта мактабларимизни араб алифбосида ўқитишни кучайтириш масаласи турибди. Очиғини тан олишимиз керак, шу пайтгача маърифат ўчоғи бўлган масжид, мадрасаларни бузиб юбордик. Масжид қадимдан табаррук жой. Мана шундай жойлардан учтаси эндиликда фаолият кўрсатяпти. Имкон туғилса, кейингиларини ҳам қуриб бериш режаларимиз бор.

Ҳали айтганимдек, районда иқтисодий аҳвол жуда оғир. Аҳолининг асосий қисми туб ерли миллатга мансуб кишилар. Ҳозиргача районда фақат турар жой бўлган. Ўнта ишлаб чиқариш корхонаси бор, у ҳам йилига 174 миллион сўмлик маҳсулот беради, холос. Бу авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг бир ойда берадиган маҳсулотига тенг.

Мактабларимизда болалар зич ўқийди, дарслар икки сменали. Боғчалар етишмайди, уларни қуришга имконимиз етади. Маблағимиз бор. Лекин қурадиган еримиз йўқ.

Шаҳардан 70 миллион сўм маблағни канализация ва йўл учун сўраяпмиз. Бу ижобий ҳал қилинса, маданий-маиший муаммоларимиз анча ҳал қилинган бўларди. Мана, Ўрикзор турар жой қурилишига Президентимиз И. А. Каримов катта эътибор қаратиб, ишнинг тезроқ силжишига кўмаклашдилар.

Энди яна бир оғир масала, яна маросимларимиз хусусида тўхталмоқчиман. Охирги пайтларда маросим ошлари ким ошдига ошаяпти. Йигирмалардаги харажатлар, қази-қарта, дабдаба... Бу замонга ҳам, исломга ҳам зид. Буларнинг ҳаммасини маҳаллаларда оқсоқоллар билишади-ку, нега назоратга олиш мумкин эмас?! Мана яқинда районимизда Исломий тўй ўтказишни таклиф қилишди. 13 фарзандли отахон 8-фарзандларини уйлантирди. Бу ерда одоб-ҳаёдан гапирилди. Ичкилик деган нарса бўлмади.

Шукур ТЕМУРОВ, Тошкент шаҳар Советининг маҳалла уй қўмиталари ва жамоатчилик билан ишлаш доимий комиссиясининг раиси:

— Ислом ҳам фан. Шундан келиб чиқиб, мактабларимизда ислом тарихини фан сифатида ўқитиш вақти келди. Эндиликда энг асосий вазифа — халқлар ўртасидаги муносабатни яхшилашдир. Ёшларни кўпинча тарбиясизликда айблаймиз. Лекин ёшлар ҳам бизга қараб қадам ташлайди, андоза олади. Халқлар ўртасидаги оқибатни тиклаш ўз қўлимизда.

Илгари зиёли одамлар фарзандининг яхши тарбия олиши учун бошқа одамларни ҳам жалб қилган. Ҳозир эса ота-она фарзандларини кўпроқ пул топишга ўргатяпти. Тарбия эса кейинги ўринга тушиб қолаяпти. Болаларимизга Ҳадисни ўргатишимиз керак. Унда ҳеч бир ёмон гап йўқ. Аксинча, одамийлик, поклик ўз аксини топган. Гоҳида савоб деб гуноҳ ишларга қўл ураётганимизни сезмай қоламиз. Фарзандларимизга фақат маслаҳат беришгина эмас, ўша маслаҳатларга ўзимиз ҳам амал қилишимиз керак бўлади.

Маънавий қадриятларимиз

ҲАММАМИЗ БИР КЕМАДАМИЗ

Абдураҳим ота, Чўлпон ота маҳалласидан:

— Дилимдаги гапларни айтдингиз. Оилада ота бўлиш оғир. Маҳаллада ота бўлиш яна ҳам қийин. Районда ота бўлиш эса, ундан ҳам оғир. Оиланинг мустаҳкам ва аҳил бўлиши отага боғлиқ. Аввало тановул қилинадиган таом пок бўлсин, у қаердан, қандай йўл билан келди, уни ота суриштириши керак. Ота буйруғи оилада амри вожиб бўлмоғи лозим. Тарбиянинг асоси эса аёл киши қўлида. Афсус, билан тан олишимиз керак, эндиликда кўпгина аёлларимиз юзидан ҳаё кўтарилган. Ўша ҳаёнинг йўқлиги оқибатида у эри билан тенгма-тенг уришади, боласини бўлса қарғайди. Иболи, эътиқодли аёл эрини ҳам, боласини ҳам тўғри йўлга сола билади.

Энди тўйларда сарполарнинг ошганда ошиб бориши аёлларимизнинг ким ўзарга ўйнашидан чиқаяпти. Айтилгани билан нафи камроқ бўлаяпти. Шунинг учун ҳам мана бугунгидек учрашувларимизга маҳалла аёллари қулоқ соладиган обрўли хотинларни таклиф қилсак, улар билан ҳамфикр иш олиб борсак, фойдадан ҳоли бўлмасди, деб ўйлайман.

Зоҳиджон ҚОДИРОВ, Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диний бошқармаси раисининг муовини:

— Бисмиллоҳир раҳмонир роҳим. Кўп одатларни негадир Исломга боғлашади. Илгариги пайтда ҳам биз бу хусусда гапирардик, лекин ҳозиргидек оммавий ахборот воситаларида ёритилмаганлиги сабабли гапларимиз халққа етиб бормасди. Домлаларимиз маҳаллаларда юраяпти, оқсоқоллар билан учрашяпти, билмасанглар сўранглар дейишяпти. Албатта, домлаларимизнинг ҳаммасини ҳам мақтай олмаймиз. Бу борада тушунтириш ишларини олиб бораяпмиз. Биринчи котибимиз Қудратилла ака айтганларидек, гапирган гапларимизга кўпинча ўзимиз амал қилмаяпмиз. Иншоолло, қоидалар амалда тўғри тадбиқ қилинса, бу дунёда бахтли бўлиш насиб этади. Қонунларни кўпинча тадбиқ этмаслик эса ёмон оқибатларга олиб келаяпти.

Абдураҳмон ота:

— Ҳозир никоҳдан кўра ажралиш кўп. Никоҳ нима ўзи, буни ёшларимиз тушуниб етаётгани йўқ.

Шукур ТЕМУРОВ:

— Мана давра суҳбатида очиқ-ойдин фикрлашиш учун тўпланган эканмиз, дин аҳлига савол туғиляпти. Ўғирликни қилган одам охиригача иши битгач, худонинг олдида гуноҳини ювиш учун масжидга бериб инъом беради. Энди ўша инъомни масжиддагилар нима учун олади-ю, шу инъом шариатга тўғрими?

Зоҳиджон ҚОДИРОВ:

— Масжидга инъом олиб келган одамнинг ўғрими, тўғрими буни ҳеч ким билмайди. Лекин пок нарсагина қабулга ўтади. Улар ўзларини тинчлантириш мақсадида шундай қиладилар, бундайлар ҳатто қўшнисига бир бурда нонни раво кўрмаслиги мумкин. Ўзи тўқ бўлиб, қўшниси оч қолган пайтда инъом-эҳсон қилишлик шариатга зид.

Нурилла ҚОРИ:

— Бисмиллоҳир роҳманир роҳим. Мен сўзимни Қудратилла Рафиқовнинг маҳаллаларда тарбия масаласи ва Президентимиз Ислом Каримовнинг биз диндорларга нисбатан қаратаётган эътиборлари хусусидаги сўзлари билан бошламоқчиман. Лекин халққа осон тутиб бўлмайди. Бунинг сабаби илоҳиятдан узоқлашиб кетдик. Ҳатто урф-одатларимизни динга боғлаб ундан айрилдик. Маданиятнинг юксак чўққиси сари интилдик. Бироқ, бу «маданият» келмасдан олдин одоб бор эди, ахлоқ кучли эди. Одамларда имон нури қалқиб турарди. Маҳаллаларда бирор ножўя иш қилиш, оқибатда қозини чақириш, шу маҳалла учун иснод ҳисобланарди. Ҳаром билан ҳалол деган нарсалар аралашмаган эди. Алҳамдилло, бугун исломга нисбатан муносабат нафақат ўзгарди, балки моддий ёрдам бўлмоқда.

Фатволарнинг таъсири нега йўқ, деб сўраяпсизлар. Маҳаллада одамларнинг фикри бир бўлса, ҳамжиҳат иш қилсагина амалга ошади. Маҳалла оқсоқоллари домлаларимиз билан тез-тез учрашиб туришлари зарур. Илгари сувга тупуриш катта гуноҳ деб ҳисобланган бўлса, ҳозир катта-катта анҳорларда ахлат уюмлари оқаяпти. Умуман, одамларни эътиқодли қилиб тарбияламоқ керак. Мактаблардаги дастур Оврупага хос бўлиши шартми? Нега шарқона ўқитиш, шарқона кийиниш усулларини унутяпмиз.

Биз ҳаммамиз бир кемада эканлигимизни ёддан чиқармайлик. Унинг ғарқ бўлмаслиги учун курашишимиз керак.

Ҳушёр тортиб, ақл-ҳушини йиғиштириб олган одам нопок ишлардан ҳазар қилади. Мана баъзи кимсаларнинг турли ташкилотларга уюшиб, тўполон кўтариб юрганини эшитиб қоламиз. Фақат митинг ташкил қилиш билан иш чиқмайди. Имон-эътиқодимизни, ақл-идрокимизни тўғри йўлга йўналтирайлик. Ана унда бошқаларга ҳам зиён-заҳмати тегмайди...

⊙ Тўғриси, илк маротаба шундай учрашув ташкил қилган район партия комитети маҳалла оқсоқолларидан, дин аҳлидан жуда кўплаб фикр, маслаҳатларни эшитди, аниқроғи отахонларнинг ўгитларини олди. Ҳа, халқимизда «Маслаҳатли тўй тарқамас» деган доно нақл бор. Лекин бу гаплар амалда қандай йўналиш топаркин? Мана буниси энди энг асосийси.

Акмал Икромов район партия комитети буни тушунган ҳолда тарбиявий ишларни одамлар орасига, халқ ичига кўчирган. Жумладан, ҳафтанинг душанба куни партия ходимлари, олимлар жаматчилик вакиллари корхоналарда бўлиб, ишчи аҳли билан учрашадилар Ҳар сешанба куни эса мактабларда, маҳаллаларда, ҳафтанинг чоршанба, пайшанба кунлари мавзеларда, шанба куни катта қурилишлар жойи — Ўрикзорда шундай учрашувлар ташкил этилади. Бу партия комитети ўз фаолиятини қайта кўраётганлиги нишонасидир.

Феруза ҲУСАНОВА.

Акс садо

«ЎЗИНГИЗНИ БИЛАСИЗМИ?»

МЕН «Тошкент оқшоми» рўзномасида 14 март куни чоп этилган «Ўзингизни биласизми?» мақоласини ўқиб лол қолдим. Тўғриси, бир марта ўқиб чиқиб унча яхши тушунмадим. Яна қайта-қайта ўқидим ва ушбу мақола юзасидан ўзимнинг фикр ва мулоҳазаларимни қоғозга туширишга қарор қилдим. Мақолада тилга олинган масала кундалик турмушимизда учрайдиган камчиликларнинг бир қисми, холос. Утмиш ва бугунги кунимиз донишмандлари ҳам Алишер Навоий орзу қилган ёки китобларда ёзилганидек яшашни орзу қиладилар. Минг афсуски, ҳаётда орзу қилиш билан бу камчиликлардан қутулиб бўлмайди. Шу кеча-кундузда одоб нормасидан чиқиб, ахлоқсизлик таъсирига жуда берилиб кетдик. Бизда оқни-оқ, қорани-қора деб ҳақ гапни айтиш йўқолди. Борди-ю айтсанг ҳам ҳеч ким қулоқ солмайди. Начора, ишнинг шу даражага бориб етишига ота-оналар, мактаб, жамоатчилик, қолаверса ўзимиз ҳам айбдормиз.

Кейинги пайтларда таълим билан тарбия ўртасида катта узилиш бўлди. Мактабларда билимли-билимсиз болаларнинг фарқи унутилди. Синфдан-синфга кўчириш 100 фоизни ташкил этди. Болаларга баҳолар юзаки қўйиладиган бўлди. Билимдонларга бериладиган «Олтин медаль» ҳам кўпинча «керакли» одамлар фарзандларига тақдим қилинадиган бўлди. Демак, кўпчилик совет қонунлари назоратидан четда қолди.

Мақолада биз ўзбекланмиз, деб жуда тўғри таъкидланган. Ҳақиқатан ҳам олим Абу Наср ал Форобий, дунёда энг биринчи глобусни кашф этган буюк аллома Абу Райҳон Беруний, ер юзига танилган табиб Абу Али ибн Сино, давлат бошлиғи ва астроном олим Улуғбек, шоир ва давлат арбоби бўлган Алишер Навоий, подшо файласуф ва шоир Бобур, шоира ва давлат арбоби бўлган Нодирабегим авлодларимиз. Ана шунинг учун ҳам ўзбеклигимизни, урф-одатимизни, юриш-туришимизни, кийинишимизни, одоб-ахлоқимизни ҳеч қачон унутмаслигимиз лозим.

Мақола муаллифи орзу қилаётган давр одамлари билан яшаш учун порахўр, бюрократларга қарши бутун жамоатчилик шафқатсиз кураш олиб бориши керак. Ахлоқсизлар жамиятимиз ва тараққиётимизнинг ашаддий душмани эканлигини барча билиши шарт. Шартгина эмас, уларга қарши кескин кураш олиб бориш керак.

Ҳа, бу ишларни амалга ошириш анча қийин. Бироқ ёшларимизнинг онгига ақлини таниганидан бошлаб қадимий маънавиятларимизни сингдириб борсак, бу фақат яхшиликка олиб келади.

Шоҳли КУЧАРОВ,
Қашқадарё вилояти, Деҳқонобод районидаги «Ленинизм» давлат хўжалиги ишчиси.

«ТО» АХБОРОТ-МАЪЛУМОТЛАР МАРКАЗИ

Тошкент машинасозлик олийгоҳи ҳузуридаги «Сифат» ёшлар маркази мамлакат олий ўқув юртларига ўқишга кирувчилар учун математика, физика, кимё, биология, ўзбек, рус ва чет тиллари фанлари бўйича пулли тайёрлов курсларига тингловчилар қабул қилади. Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Машғулотлар ҳар ҳафтада икки марта кунига икки соатдан жадвал бўйича ўтказилади.

Ўқиш баҳоси, машғулотларнинг бошланиши ва жадвалга доир масалалар юзасидан қуйидаги манзилгоҳга мурожаат қилинг: Тошкент шаҳри, ГСП, Навоий кўчаси, 13-уй. Бош корпус, 73-хона. Телефон 41-14-62.

2515-автокорхонанинг 1, 2, 3, 4-квартал ёқилғи-мой талонлари учун мўлжалланган штампи йўқолганлиги муносабати билан

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Тошкентда Ўрта Осиё жумҳуриятлари ва Қозоғистон ёш томошабинлар театрларининг биринчи регионал кўриги бўлиб ўтди. У муваффақиятли ўтиши билан бирга болалар театрлари ўртасидаги ижодий ҳамкорликни мустаҳкамлашга ҳисса қўшди.

СУРАТЛАРДА: Охунбобоев номидаги жумҳурият ёш томошабинлар театрининг таниқли санъаткори, Ўзбекистон ССР халқ артисти Манзура опа Ҳамидова қорақалпоғистонлик ёш ҳамкасблари билан. Ёнидаги суратда эса С. Хўжаниёзов номидаги қорақалпоқ ёш томошабинлар театри санъаткорлари кўрикка тайёрлаб келган ўз асарларини намойиш этаётган пайт.

Р. Альбеков суратлари.

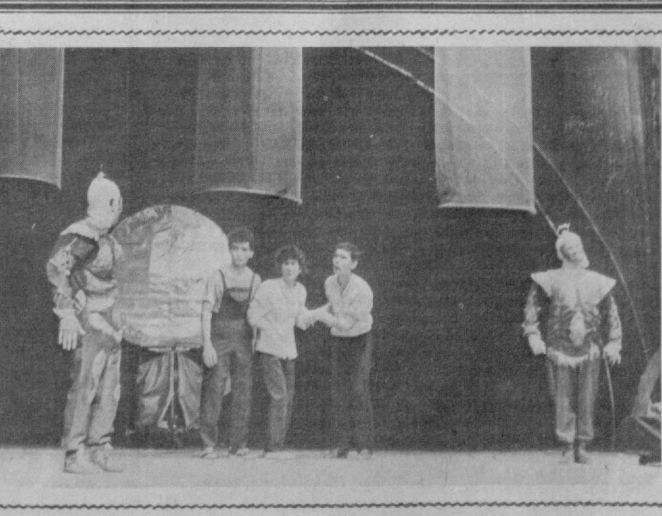

⊙ Қадимги Владимир шаҳрида Россия маркази мусаввирларининг VII ҳудудий кўргазмаси очилди. Ўн вилоят рангтасвир усталари, ҳайкалтарошлари, графиклари, рассомлари, манзарали-амалий санъат намояндалари ўз асарларини томошабинлар ҳукмига ҳавола этишди.

СУРАТДА: Гусь-Хрустальний усталарининг асарлари қўйилган стендда.

Г. Попов (ТАСС) сурати.

Биласизми?

⊙ ЭВКАЛИПТ — ЯШИЛ ДОРИХОНА

Эвкалиптлар ватани куррамизнинг Австралия қитъаси бўлиб, ҳозирги вақтда бу дарахт иссиқ иқлимли кўп мамлакатларда ўстирилмоқда.

Эвкалипт ўсадиган ўрмонларда қуёшдан сақланиш учун соя жой йўқ, чунки унинг барглари қуёшга ёнламасига қараб ўсади, соя бермайди. Бу дарахт баргларини тўкмайди, аксинча, пўстини ташлаб, яланғоч танаси қолади. Эвкалипт дарахтларининг бақувват илдизлари баъзан 30 метр чуқурликкача бориб, ердан жуда кўп намни тортиб олади. Улар ботқоқликларни қуритади, чунки эвкалиптларнинг барглари намликни кўп буғлатиш хусусиятига эга. Шунинг учун эвкалипт дарахтларини насос дарахтлар деб бежиз айтмайдилар. Эвкалиптлар куррамиздаги энг баланд дарахтлардан бўлиб, айни шу кунларда Австралия қитъасида баландлиги 155 метр бўлган эвкалипт дарахти ўсмоқда. Улар жуда тез ўсади. Тўғнағич бошидек келадиган уруғидан 3—4 йил ичида 10 метрга етадиган дарахт вужудга келади. Ўн йилдан кейин эса у саккиз қаватли бино баландлигига етади. Йигирма йил ўсгандан кейин эса эвкалипт ёғочи жуда қаттиқ, пишиқ бўлиб деярли чиримайди. Бу дарахтнинг барглари ва пўстлоғидан ўткир ҳидли мой ажралиб чиқади. Одатда бутун дунё халқлари эвкалипт дарахтини доривор аптека-дарахт дейдилар, чунки унинг барглари яраларни ва бошқа касалликларни даволашда ишлатилади, йўталга қарши тайёрланган даволаш новвотлари таркибида эса эвкалипт мойи бўлади, баргининг ҳидига ҳашаротлар чидай олмайди.

Эвкалипт дарахтлари ўсадиган жойларда чивинлар бўлмайди, одамлар безгак касаллиги билан оғримайдилар, об-ҳаво тоза бўлади. Медицина саноатида эвкалипт мойи дори-дармон, совун кабиларни тайёрлаш учун ишлатилади. СССРда эвкалипт дарахтлари Қримда, Кавказнинг Қора денгиз бўйларидаги ботқоқликларга экилган бўлиб, бу дарахтлар ҳимоя қилинадиган дала минтақалари учун жуда яхшидир. Эвкалипт дарахтини уйда, яъни тувакда ҳам ўстирса бўлади. Бунда ўсимлик унча баланд бўлиб ўсмайди, аммо уй об-ҳавосини ҳар хил зарарли микроблардан яхши тозалайди.

Тўхтахўжа МАҲМУДОВ,
биолог.

⊙ БОШ МИЯ ФАОЛИЯТИ

ОДАМ тахминан ўттиз ёшдан ўтгандан сўнг бош мияси қарий бошлайди: ҳар куни ўттиз, қирқ минг нерв ҳужайралари нобуд бўлади. Мия қаримаслиги учун фикрлашни кучайтириш керак.

Японялик физиолог Якусиро узоқ вақт ультратовуш билан турли ёшдагиларнинг бош миясини, турмуш тарзини ўрганиб ана шундай хулосага келди. Унинг фикрига кўра кучли ақлий меҳнат билан машғул бўлиш бош мия ҳужайраларига қон кўп келади ва унинг фаолиятини қўзғатиб туради.

⊙ АКУЛАЛАР НЕГА КАСАЛ БЎЛМАЙДИ!

ДЕНГИЗ йиртқичлари — акулалар юқумли касалликлар азобини билишмайди ва ҳавас қилса арзигудек соғлом ҳайвонлардан ҳисобланади. Бехосдан пайдо бўлган жароҳатлар ўзига хос тезлик билан тузалиб кетади.

Америкадаги Майами дорилфунуни биологлари буни акулалар қонида ҳар хил антителалар борлиги билан боғлайдилар. Одатда антителалар тирик организмда ҳосил бўлади. Акулаларда бундай ҳимоя «қурол»ларидан доимо запаси бўлади. Акула қонидаги антителалар организмга зарар етказадиган вирус ва бактерияларнинг кўпайишига тўсқинлик қилади. Камдан-кам учрайдиган бу ҳодисанинг сабаби аниқланса юқори самара берувчи даволаш воситалари топилади.

⊙ БАҚУВВАТ ОШҚОЗОН

1960 йилда АҚШда мижозларидан бирининг ошқозонидан олинган жисмлар ўзига хос рекорд сифатида қайд қилинган. 258 та предметдан: 88 та танга, 39 та тирноқ учун арра, 26 та калит, тасбеҳ учун уч даста маржон бўлган.

⊙ БАЛИҚ ВА ЖАКЕТ

АНГЛИЯДА балиқ терисини ошлаш учун технология ишлаб чиқилган. Лосось балиғи терисидан белбоғ, сумка, ҳамён, ҳатто жакет-юбкалар ишлаб чиқариш мумкин.

Абдулла РАСУЛОВ
тайёрлаган.

Жалол ШАХБОЗОВ

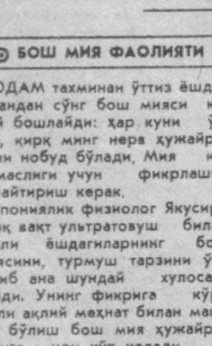

Сўнгги йилларда Ҳамза район уруш ва меҳнат кексалари кенгашига раҳбарлик қилиб келган Жалол Шахбозович Шахбозов ҳаётдан кўз юмди.

Ж. Ш. Шахбозов 1921 йилда Чимкент вилоятида туғилди. 1940 йилда енгил савдо техникумини битиргандан сўнг меҳнат фаолиятини Бухоро шаҳридаги тикувчилик фабрикасида механикликдан бошлади. 1942 — 1945 йилларда Совет Армияси сафларида хизмат қилди. Улуғ Ватан урушида иштирок этди. Урушдан сўнг Чимкент вилоят матлубот жамиятида, Ўзбекистон саноат республика кенгаши раисининг ўринбосари бўлиб ишлади. 1954 йилдан Ленин район партия комитетининг инструктори бўлиб ишлади. 1960 йилда Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигининг ёғочга ишлов бериш заводига раҳбар этиб тайинланди. У 1962 йилдан Ленин район ижроия комитети раисининг ўринбосари, 1968 йилдан 1982 йилгача халқ депутатлари Ҳамза район ижроия комитетининг раиси бўлиб ишлади.

Коммунист Ж. Ш. Шахбозов фаолиятининг барча жабҳаларида ғайрат ва ташаббускорлик, яхши ташкилотчилик қобилиятини намойиш этди. Меҳнат Қизил Байроқ ва «Ҳурмат Белгиси» орденлари, медаллар билан мукофотланган.

Ж. Ш. Шахбозов умрининг сўнгги кунларигача жамоат ишларида фаол иштирок этиб келди. У Тошкент шаҳар Советининг ва халқ депутатлари район Советининг депутати эди.

Жалол Шахбозович Шахбозовнинг ёрқин хотираси уни яхши билганлар қалбида мангу сақланади.

Бир гуруҳ ўртоқлари.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ЦЕНТР НТТМ
ВОСТОК

«ВОСТОК» ёшлар илмий, техника ижодиёти маркази янгиликларни жорий этишга даъват этилган фирма бўлиб, унинг фаолияти янги техникани, технологияларни, жиҳозларни ва материалларни ишлаб чиқиш, яратиш ва жорий этишга қаратилган.

Биз ўз буюртмачиларимизга юксак сифатли хизмат кўрсатамиз, шериклар билан алоқаларни мунтазам кенгайтириб бориш тартибига амал қилиб, ўз фирмамиз номини юксак қадрлаймиз.

Юқори малакали мутахассисларнинг чуқур билими ўз ихтиёрида бўлган «Восток» фаолиятида фан ва техниканинг энг сўнгги ютуқларидан фойдаланади.

ФИРМА ФАОЛИЯТИНИНГ АСОСИЙ СОҲАЛАРИ:

андозасиз дастгоҳларни, кесувчи асбобларни, синов дастгоҳларини ва технология жиҳозларини КОНСТРУКЦИЯЛАШ ВА ЯРАТИШ;

электрон қурилмаларни ва приборларни, босма платоларни, радио аппаратураларни ва микропроцессорли техникани КОНСТРУКЦИЯЛАШ ВА ЯСАШ;

I ВМ РС(ХТ)АТ типидаги ва бошқа моделдаги шахсий электрон-ҳисоблаш машиналарини ПРОГРАММА БИЛАН ТАЪМИНЛАШ;

саноат ва фуқаролар қурилишлари объектларини ЛОЙИҲАЛАШТИРИШ (Ўзбекистон ССР Давлат қурилиш комитетининг лицензияси кўзда тутилади);

ЭКОЛОГИЯ СОҲАСИДАГИ ИШЛАНМАЛАР: оқава сувларни ва газларни тозалаш, ПДУ ва ПДКга мувофиқлигини (ультратовуш, шовқин, тебраниш, газ миқдорининг, электромагнит нурланиши ва ҳоказоларнинг) тадқиқ этиш, экологик муҳитни яхшилашга доир тадбирлар;

ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИ ИШЛАБ ЧИҚИШ: металларга ишлов бериш ва уларни сир билан қоплаш, маҳаллий хом ашёдан ва ишлаб чиқариш чиқиндиларидан янги материалларни яратиш;

МАНФААТДОР ШЕРИКЛАР БИЛАН БИРГАЛИКДА ҚЎШМА КОРХОНАЛАРНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВА ТИЖОРАТ ИШЛАРИ шулар жумласидандир.

МАРКАЗНИНГ ҚУЙИДАГИ БЎЛИНМАЛАРИ СИЗНИНГ ХИЗМАТИНГИЗГА ТАЙЁР:

— Тажриба-конструкторлик бўлими;
— Илмий-амалий тадқиқотлар бўлими;
— Меъморчилик-қурилиш бўлими;
— «Магистраль» сектори;
— «Физик муаммолар ва технологиялар» лабораторияси;
— «Қурилиш индустриясининг экологик муаммолари» лабораторияси;
— Нукус филиали.

Барча манфаатдор шерикларни қуйидаги манзилгоҳда кутамиз: 700000, Тошкент шаҳри — ГСП, Ю. Фучик кўчаси, 2-а уй.

Телефон: 33-15-93.

«ВОСТОК» ЁШЛАР ИЛМИЙ-ТЕХНИКА ИЖОДИЁТИ МАРКАЗИ.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси

ТЎЙЛАР МУБОРАК!

ТЎЙ ТАНТАНАЛАРИДА МАДАНИЙ ХИЗМАТ ҚИЛИШГА МОСЛАШТИРИЛГАН ВА ЗАМОНАВИЙ РЕПЕРТУАРЛАРГА ЭГА БЎЛГАН АВИАСОЗЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИНИНГ

«Само» ансамбли

БАХТ ВА ШОДЛИК ОҚШОМИНИ КЎНГИЛДАГИДЕК ЎТКАЗИШДА

ХИЗМАТИНГИЗГА ТАЙЁР!

АНСАМБЛНИ КАССАГА ПУЛ ТЎЛАШ ЙЎЛИ БИЛАН ТЎЙХОНАГА ТАКЛИФ ҚИЛИШИНГИЗ МУМКИН.

Маълумотлар олиш учун телефон: 96-55-81.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ МАРКАЗИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ МОТОР ЗАВОДИГА

Бош металлург, бош ҳисобчи ўринбосари, гидравлика муҳандислари, электрончилар, металлурглар (янгидан ташкил қилинаётган ишлаб чиқариш тузилмаларида ишлаш учун);

Токарлар, фрезерловчилар, ичдан йўнувчилар, электр пайвандчилар, силлиқловчилар, чархловчилар, саноат ускуналарини тузатиш ва уларга хизмат кўрсатиш бўйича электр монтёрлар, автомат йўналишлар ҳамда рақамли дастур билан бошқариладиган дастгоҳларнинг операторлари:

Чилангарлар, асбобсозлар, саноат ускуналарини тузатувчилар, металл конструкцияларини йиғиш бўйича механика йиғув ишлари, двигателларни йиғиш бўйича механика йиғув ишлари; назорат ўлчов асбоблари ва автоматика, сантехниклар;

Созловчилар: автоматлар ва ярим автоматларни, автомат йўналишлар ва агрегатли дастгоҳларни, металл қирқувчи ускуналарни, рақамли дастур билан бошқариладиган дастгоҳларнинг электрон системаларини, автомат йўналишларни, Германия Федератив жумҳурияти ва Италияда ишлаб чиқарилган автомат йўналишларда ишлаш учун созловчи операторларни;

Двигателлардаги нуқсонларни аниқловчи ва синовчилар;

Қуювчилар, металлар ва қотишмаларни, босим остида қуйиш машиналарида, машинада қолипловчи стерженчилар, металл эритадиган печларнинг ичини ўтга бардошли материал билан ишлаб чиқувчилар, қирқувчилар, эритиш печига шихта (руда, шлаг, ёқилғи ва шу кабилар) ташловчилар;

Юк ортиш ва тушириш ишларида қатнашувчи ишчилар, юкчилар ва бошқа турдаги ишчи касблари.

Касбга эга бўлмаганлар кейинчалик заводда ишлаш шарти билан заводда ёки «Минавтосельхозмаш»нинг Москва, Владимир, Минск ва бошқа шаҳарларидаги ишлаб чиқариш корхоналарида уч ойдан то бир йилгача бўлган муддатда ўқиб-ўрганиб касб эгаллашлари мумкин. Ўқиш пайтида 100 сўмдан стипендия тўланади ҳамда меҳнатга вақтбай-мукофотли, ишбай-мукофотли ва билвосита-ишбай тарзда ҳақ тўланади.

Маълумотлар олиш учун Тошкент шаҳар аҳолини ишга жойлаштириш, қайта ўқитиш ва касбга йўналтириш марказига (Космонавтлар шоҳкўчаси, 6–уй, телефон 56-07-23) **ва завод кадрлар бўлимига (98-47-77) мурожаат қилинсин.**

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИНИНГ

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

2 октябрда — КАРМЕН.
3 октябрда — ОҚҚУШ ҚЎЛИ.
4 октябрда — ПИКОВАЯ ДАМА.
6 октябрда — ЧИО-ЧИО-САН.
7 октябрда — АЛОВИДДИННИНГ СЕҲРЛИ ЧИРОҒИ.
9 октябрда — СЕВИЛЬЯ САРТАРОШИ.
10 октябрда — БОҒЧАСАРОЙ ФАВВОРАСИ.
11 октябрда — ТОҲИР ВА ЗУҲРА.
12 октябрда — УЙҚУДАГИ ГЎЗАЛ.
13 октябрда — ФЛОРИЯ ТОСКА.
14 октябрда — ЗОЛУШКА (12.00) да, РИГОЛЕТТО (19.00).
16 октябрда — МАЙСАРАНИНГ ИШИ.
17 октябрда — ДОН КИХОТ.
18 октябрда — АИДА.
19 октябрда — ОҚҚУШ КЎЛИ.
20 октябрда — ЕВГЕНИЙ ОНЕГИН.
21 октябрда — ЭТИК КИЙГАН МУШУК (12.00), ТЎМАРИС (19.00).
(12.00), ЖИЗЕЛЬ (19.00).
23 октябрда — МАСХАРАБОЗЛАР.
24 октябрда — ИККИ ДИЛ ДОСТОНИ.
25 октябрда — ТРАВИАТА.
26 октябрда — СПАРТАК.
27 октябрда — ГОФМАН ЭРТАКЛАРИ.
(19.00).
28 октябрда — ЧИПОЛЛИНО (12.00), КНЯЗЬ ИГОРЬ (19.00).
30 октябрда — ПИКОВАЯ ДАМА.
31 октябрда — БОҒЧАСАРОЙ ФАВВОРАСИ.

Кундузги спектакллар соат 12.00 да, кечки спектакллар соат 19.00 да бошланади.

Маълумотлар олиш учун телефонлар 33-90-81, 33-33-22.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА

29 СЕНТЯБРЬ СОАТ 18.00 ДА

КУЛГИ ВА ҚЎШИҚ КЕЧАСИНИ ЎТКАЗАДИ

(драма актёрлари куйлайди)

ҚАТНАШАДИЛАР:

ЖУМҲУРИЯТДА хизмат кўрсатган артист, Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотининг лауреати
ЁДГОР САЪДИЕВ

Жумҳуриятда хизмат кўрсатган артистлар:
ЭРКИН ҚОМИЛОВ, ҲОЖИАКБАР НУРМАТОВ.

Тошкент вилоят Ленин комсомоли мукофотининг лауреати
САИДА РАМЕТОВА.

Артистлар: ШАВКАТ ТОЛИПОВ, МУНОЖАТ ТЕШАБОЕВА ва бошқалар.

Театрнинг бош режиссёри Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР давлат мукофоти лауреати, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати БАҲОДИР ЙЎЛДОШЕВ.

Чипталар театр кассасида соат 10.00 дан 19.00 гача сотилади.

ОММАВИЙ БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Жавоб берувчи телефон 44-56-52.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 27/IX да **Гофман эртаклари.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 27/IX да **Куёв,** 28/IX да **Нажот истаб.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 27/IX да **Аршин мол — олон.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 27/IX да **Фармонбиби аразлади.**

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Тошкентда биринчи марта. «ПХЕНЬЯН — 90». Цирк санъатининг барча жанрларидан иборат катта ранг-баранг дастур.**

КИНО

27 СЕНТЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «СЕВГИ ЭҲРОМИ» (катта зал — 16. 18.30, 20.40); «АТЛАНТИДА ДАҲОЛАРИ» (кичик зал — 18, 21.00).

Чайка — «СЕВГИ ЭҲРОМИ» (16, 18.30, 21.00).

Тошкент Советининг 50 йиллиги номли — «ФАЗОДАГИ ТЎС-ТЎПОЛОН» (17, 19.00); «МОВИЙ ТУБСИЗЛИК» (21.00).

Восток — «КАШМИРДАГИ СЕВГИ» (16, 18.30, 20.40).

Москва — «МОВИЙ ТУБСИЗЛИК» (16, 18.20, 20.40).

К. Ёрматов номли — «БОЛАГИНАМ» (16, 18.30).

28 СЕНТЯБРДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «СЕВГИ ЭҲРОМИ» (катта зал — 11, 13.30, 16, 18.30, 20.40); «АТЛАНТИДА ДАҲОЛАРИ» (кичик зал — 12, 15, 18, 21.00).

Чайка — «СЕВГИ ЭҲРОМИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Восток — «КАШМИРДАГИ СЕВГИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.40).

Москва — «МОВИЙ ТУБСИЗЛИК» (11, 13.30, 16, 18.20, 20.40).

К. Ёрматов номли — «БОЛАГИНАМ» (11, 13.30, 16, 20.40).

ЛЕКТОРЛАР УЙИДА

«ХИСЛАТ» **уюшмасининг вице-президенти, биология фанлари номзоди**

ЭКСТРАСЕНС САЙФУЛЛА ҲИДОЯТОВИЧ НЕЪМАТОВ

8 ОКТЯБРДАН БОШЛАБ

САЛОМАТЛИК СЕАНСЛАРИНИ ЎТКАЗАДИ

ўз услуби бўйича

Сеанслар чарчоқ ва ҳаяжонларингизни йўқотади, қон ва модда алмашувини яхшилайди, кўплаб дардларингиздан фориғ қилади.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Абдулла Қодирий кўчаси, 13-уй. Лекторлар уйи.

Маълумотларни 44-50-70 телефони орқали оласиз.

Уруш ва меҳнат ветеранлари Ўзбекистон жумҳурият ва Тошкент шаҳар кенгашлари уруш ва меҳнат ветерани, жумҳурият аҳамиятидаги шахсий пенсионер, Ҳамза ноҳияси ветеранлар кенгашининг раиси

Жалол
ШАХБОЗОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

12-техника билим юрти жамоаси ишлаб чиқариш устаси

Шоим
НОРҚУЛОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-20-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек ва рус тилларида мустақил чиқади.

140.390 нусхада чоп этилади. Индекс 64690. Д—2201.
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.